

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ
GARANTATĂ DE STAT

RAPORT DE ACTIVITATE ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT

1 ianuarie 2017 - 31 decembrie 2017

I. SUMAR

II. ACTIVITATEA ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT ÎN ANUL 2017

II.I. Activitatea Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat.

II.II. Activitatea OT ale CNAJGS și persoanelor autorizate să acorde AJGS.

III. OBIECTIVE STRATEGICE ȘI PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU ANUL 2018

**RAPORT DE ACTIVITATE ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI
JURIDICE GARANTATE DE STAT PENTRU ANUL 2017**

I. SUMAR

Asigurarea **accesului liber la justiție** constituie un principiu de bază al statului de drept și o condiție obligatorie ce rezultă din actele internaționale la care Republica Moldova este parte. La rândul ei, **asistența juridică efectivă** constituie un element de bază al accesului la justiție și statul are obligația de a garanta asistența juridică persoanelor care nu dispun de mijloace financiare suficiente pentru a plăti serviciile juridice.

Misiunea sistemului de asistență juridică garantată de stat este protejarea **dreptului la un proces echitabil**, stabilit de articolul 6 al *Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, prin organizarea și acordarea asistenței juridice garantate de stat în vederea **diminuării impedimentelor economico-financiare** în realizarea accesului la justiție, asigurând **accesului liber și egal pentru toate persoanele la asistență juridică efectivă** în cadrul unui sistem cost-eficient, accesibil și nediscriminatoriu de asistență juridică.

Obligația de acordare a asistenței juridice calificate rezultă din mai multe acte internaționale:

- a) Declarația universală a drepturilor omului, din 10 decembrie 1948, art. 2,7,8,10,11;
- b) Pactul cu privire la drepturile civile și politice, în particular art. 2 și art. 14 (3 d);
- c) Convenția internațională cu privire la drepturile copilului, în particular art. 12, 37 (d), art.40 (2b);
- d) Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, în particular art. 6.3 (C) și jurisprudența Curții Europene pentru drepturile omului referitoare la articolele respective;
- e) Recomandările și rezoluțiile Comitetului de miniștri al Consiliului Europei referitoare la:
  - Asistența juridică gratuită în materie civilă, comercială și administrativă (No Rec(76)5);
  - Asistența juridică gratuită și consultanță (No Rec(78)8);
  - Măsurile de facilitare a accesului la justiție (No Rec(81)7);
  - Accesul efectiv la lege și justiție pentru persoane sărace (No Rec(93)1) și
  - Libertatea de a exercita profesia de avocat (No Rec (2000)21).
- f) Principiile și liniile directoare ale ONU privind accesul la asistența juridică garantată de stat în sistemele de justiție penală.

De asemenea, obligația de acordare a asistenței juridice calificate și efective și de consolidare a sistemului existent de acordare a asistenței juridice garantate de stat rezultă din art. 20 și art. 26 al Constituției Republicii Moldova, prevederile Codului de procedură penală, Codului contravențional, Codului de procedură civilă, *Legii nr. 198-XVI din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat* și alte acte normative. Angajamentul de a facilita accesul la justiție se reflectă și în documente de politici ce țin de drepturile omului și justiție la nivel național.

Pornind de la aceste deziderate, în vederea executării prevederilor *Legii nr. 198-XVI din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat*, pe parcursul anului 2017, au fost înregistrate **în total 65 322** de cazuri de beneficiere de asistență juridică garantată de stat, ceea ce constituie cu **6 244** cazuri mai mult, decât în anul 2016, fiind înregistrată o creștere de circa **10,5 %**.

Din numărul total de cazuri, **54 473 (83%)** au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate** și **10 849 (17%)** au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice **primare**.

Din punct de vedere al timpului, cea mai mare pondere a asistenței juridice garantate de stat a fost înregistrată în trimestrul I al anului 2017, cu circa 3000 de cazuri mai mult, decât în celelalte trimestre.

Din punct de vedere al repartizării volumului de asistență acordate între Oficiile teritoriale, cea mai mare pondere a volumului de asistență juridică acordată, de circa 61%, tradițional a fost înregistrată la Oficiul teritorial Chișinău al CNAJGS. Aceasta este determinat de faptul că, acest Oficiu are cea mai mare jurisdicție teritorială.

După cum s-a menționat, în anul 2017 au fost înregistrate **54 473** cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate**. Astfel, constatăm că numărul de beneficiari de asistență juridică **calificată** garantată de stat a crescut în raport cu numărul de beneficiari din anul 2016 cu **4730** de cazuri, adică cu **9,5 %**. Iar, în comparație cu anul 2009, numărul de beneficiari este mai mare cu aproximativ **171%**. Din acest număr de beneficiari **6 698** (12 %) au fost **femei** și **2 694** (8,53 %) au fost **minori**.

Din numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate** în **4 647** cazuri a fost acordată asistența juridică de **urgență**. Asistența juridică de **urgență** este acordată indiferent de nivelul de venit al persoanei, în caz de reținere a acesteia în cadrul unei cauze penale sau contravenționale, inclusiv la examinarea mandatului de arest. Numărul de cazuri de acordare a asistenței juridice de urgență, în ultimii 3 ani, rămâne a fi unul constant.

În celelalte cazuri și anume în **49 826**, a fost acordată asistența juridică **ordinară** în cadrul dosarelor penale, contravenționale și civile, predominând în mare parte dosare le penale cu o cotă de circa **88%** din numărul total. Astfel, **43 947** (88 %) au constituit cauze penale, **3454** (7 %) cauze civile și **2425** (5 %) cauze contravenționale .

Pentru acordarea **asistenței juridice calificate** au fost implicați **481 avocați** care acordă asistență juridică calificată garantată de stat, **dintre care 15 avocați publici; 36 avocați specializați** în cauzele cu implicarea copiilor; **12 avocați specializați** în acordarea **asistenței juridice calificate solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție**

umanitară, apatrizilor și solicitanților de apatrid; **9 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dezabilități mintale și **10 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate victimelor infracțiunilor.

Totodată, în anul 2017 **10 849** persoane au beneficiat de asistență juridică **primară** garantată de stat, adică cu **16%** mai mult decât în anul precedent.

Asistența juridică primară a fost acordată prin intermediul a **42 de para-juriști** și **15 avocați publici**. Astfel în **7456** cazuri (69 %) asistența juridică primară a fost acordată de către para-juriști și în **3393** cazuri (31 %) de către avocații publici.

Bugetul sistemului asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2017 a constituit **26,8 milioane** lei. Din volumul total al mijloacelor financiare alocate, circa **22,35 milioane** (87%) au fost destinate pentru plata onorariilor avocaților care acordă asistență juridică calificată garantată de stat și **1,05 milioane** lei pentru remunerarea para-juriștilor. În total, pentru remunerarea prestatorilor de servicii, în anul 2017 a fost alocată suma de **23,4 milioane** lei, ceea ce constituie 87 % din bugetul total.

Suma nu diferă mult față de cea alocată în anul 2016, dar este mult mai mare decât bugetul din anul 2009, în care pentru achitarea onorariilor avocaților a fost alocat suma de 4,57 milioane lei.

În anul 2017 în cadrul sistemului au activat 32 de unități de personal: 13 unități la OT Chișinău, 6 unități la OT Bălți, 4 unități la OT Cahul, 3 unități la OT Comrat și 6 unități în cadrul Aparatului administrativ al CNAJGS și cei 7 membri ai CNAJGS.

Pe parcursul anului 2017, **Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat (CNAJGS) s-a întrunit în 6 ședințe ordinare**, a adoptat **33 hotărâri și 3 dispoziții** întru asigurarea funcționalității sistemului de AJGS.

Activitatea sistemului în perioada anului 2017 a continuat să demonstreze o serie de **tendințe pozitive**:

- În ansamblu, **sistemul este funcțional**, regulile și procedurile de lucru sunt aprobate, aplicate și revizuite periodic. Este asigurat un nivel minim de resurse, care sunt valorificate cu un grad avansat de eficiență;
- **Cadrul normativ-juridic este în continuă perfecționare**. Atât cadrul legal primar, cât și cadrul normativ secundar, reflectat în regulamentele aprobate de Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat (*în continuare CNAJGS*) au fost revizuite și ajustate periodic, astfel încât acestea să fie actuale, clare, consecvente și fundamentate științific;
- **Nivelul de calificare profesională a angajaților din sistem este în creștere** ca efect al autoinstruirii, instruirii continue și schimbului de experiență;
- **Gradul de vizibilitate a sistemului a sporit**. Majoritatea factorilor de decizie și a solicitanților de asistență juridică garantată de stat cunosc schema de funcționare a sistemului de asistență juridică garantată de stat. Prin sporirea acțiunilor de mediatizare, sistemul devine tot mai cunoscut și potențialilor beneficiari de asistență juridică garantată de stat, în special pe cauzele non-penale;

- **Spectrul de servicii de asistență juridică garantată de stat extins.** Începând cu 1 ianuarie 2012, sistemul de AJGS acoperă toate tipurile de cauze examinate în justiție, atât cauze penale, cât și cauze non penale. Asistența juridică garantată de stat poate fi accesată, atât de cetățenii Republicii Moldova, cât și de cetățenii străini și apatrizi în cauzele ce țin de competența autorităților și instanțelor judecătorești ale Republicii Moldova, inclusiv solicitanții de azil și refugiați. Din anul 2013 au fost extinse serviciile de asistență juridică primară prin instituirea rețelei de para-juriști la nivel național și create premise pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat de către asociațiile obștești;
- **Volumul de asistență juridică acordată este în permanentă creștere.** În anul 2017, numărul de beneficiari de asistență juridică calificată garantată de stat a crescut, în raport cu numărul de beneficiari de asistență juridică calificată în anii precedenți;
- **Calitatea asistenței juridice garantate de stat rămâne a fi una din prioritățile de activitate ale CNAJGS.** Unul din principalele obiective fixate de către CNAJGS a fost eliminarea stereotipului precum că, avocatul „din oficiu” are mai mult prestație formală și nu acordă asistență juridică calitativă. S-a acordat atenție tuturor componentelor calității, inclusiv celei de accedere în sistem, elaborare de suport metodologic și standarde de calitate și instruire profesională continuă pentru prestatorii de asistență juridică garantată de stat în baza acestora. A fost instituit mecanismul de monitorizare internă și externă a calității serviciilor prestate de către avocați.
- **Interesul actualilor și potențialilor parteneri ai CNAJGS pentru consolidarea capacității sistemului de asistență juridică garantată de stat este tot mai evident.** Unele relații de colaborare au fost oficializate prin acorduri de colaborare, altele prin proiecte comune. În particular, datorită colaborării și suportului oferit de UNICEF Moldova, PNUD Moldova, UNHCR Moldova și Fundației Soros Moldova a fost posibilă atingerea obiectivelor de dezvoltare a sistemului de AJGS și implementarea acțiunilor strategice.

Cu toate acestea, se constată o serie de **constrângeri și deficiențe**:

- **Cadru normativ-juridic și practici cotidiene ce necesită perfecționare continuă.** Există o serie de aspecte conceptuale, ce urmează a fi soluționate prin modificarea legislației ce vizează condițiile și procedura de acordare a asistenței juridice garantate de stat, pentru a elimina, pe de o parte, cazurile de abuz și de a facilita, pe de altă parte, accesarea sistemului de către anumite categorii defavorizate. În mod prioritar urmează a fi dezvoltat și implementat conceptul de „merit al cauzei”, precum și mecanismul de acordare a asistenței juridice parțial gratuite;
- **Sistemul de verificare a capacității de plată a solicitanților** asistenței juridice garantate de stat s-a dovedit a fi ineficient și nu permite excluderea eventualelor abuzuri din partea solicitanților. Mecanismul de testarea a veniturilor nu funcționează eficient din mai multe cauze, inclusiv: lipsa accesului efectiv la bazele

de date (fiscale, asigurări sociale, cadastru, registru, etc.); lipsa unei informații actualizate la zi în aceste baze de date; nedeclararea veniturilor de către populație; imposibilitatea obținerii actelor doveditoare în termeni restrânși;

- **Nu este încă pus în aplicare mecanismul de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat** în cazurile prevăzute de lege. Deși, au fost create premise necesare pentru a pune în aplicare acest mecanism prin modificarea cadrului legal, la moment sunt întâmpinate mari dificultăți în ceea ce privește identificarea cazurilor care impun recuperarea cheltuielilor, verificarea informațiilor privind veniturile beneficiarilor și motivarea deciziilor de recuperare a cheltuielilor;
- **Volumul de lucru este în permanentă creștere** datorită extinderii tipurilor de asistență juridică garantată de stat, spectrului de servicii și prestatori, activității de mediatizare și scăderii capacității de plată a populației. Această creștere nu este direct proporțională cu resursele umane, tehnice și financiare alocate sistemului, necesitând permanent adaptări de rigoare și alocare de suport și resurse suplimentare. Identificarea și alocarea resurselor financiare conform necesităților este crucială;
- **Revizuirea mărimii și modului de remunerare a prestatorilor de servicii de asistență juridică garantată de stat.** În contextul majorării costului bunurilor și serviciilor pe piață în ultimii nouă ani, se atestă o disproporționalitate mare dintre costul serviciilor prestate de avocat în legătură cu acordarea asistenței juridice garantate de stat și remunerarea pe care o primește de la stat. Astfel, pe de o parte, exigențele privind modul de acordare și calitatea serviciilor prestate de către avocați au crescut esențial, dar remunerarea a rămas la realitățile anului 2008. Din acest considerent, majorarea remunerării pentru serviciile de acordare a asistenței juridice calificate garantate de stat prestate de către avocați, inclusiv avocații publici, constituie un obiectiv strategic necesar de atins, în vederea motivării avocaților de a acorda, în general, asistență juridică garantată de stat, și în mod special, de a acorda o asistență juridică calitativă. De asemenea, urmează a fi revizuit și quantumul remunerării para-juriștilor pentru serviciile de asistență juridică primară;
- **Calitatea serviciilor de asistență juridică garantată de stat.** Deși, au fost întreprinse măsuri care au vizat toate componentele calității, inclusiv cele de accesare în sistem, elaborare de suport metodologic și standarde de calitate, instruire profesională continuă pentru prestatorii de asistență juridică garantată de stat în baza acestora, nu putem afirma cu certitudine că obiectivul a fost atins întru totul. Urmează a fi continuată activitatea de elaborare a standardelor de calitate pentru avocații care acordă asistența juridică calificată garantată de stat și instruirea continuă a avocaților în baza acestor standarde. Aceste standarde trebuie să servească drept repere pentru aprecierea calității lucrului avocatului în toate tipurile de cauze. CNAJGS și Oficiile sale teritoriale nu au competența de a institui standarde distincte, ci doar suplimentare pentru asistența juridică garantată de stat, or calitatea asistenței juridice garantate de stat nu trebuie să se deosebească de cele mai bune practici și tradiții din domeniu. La moment, CNAJGS este în proces de instituționalizare a mecanismului de monitorizare externă a calității asistenței juridice acordate de către avocați. Până în prezent, la implementarea acestui mecanism s-au constatat multiple dificultăți, deoarece nu au existat capacitățile administrative, financiare, materiale și umane necesare pentru buna realizare a acestei activități. Totodată, CNAJGS împreună cu Uniunea Avocaților urmează să depună eforturi comune pentru promovarea rolului activ al apărătorului, în mod special la faza de urmărire penală, rol care, în ultimul timp, se încearcă a fi diminuat, atât la nivel de cadru legal, cât și la nivel practic;

- **Sistemul de acordare a asistenței juridice primare garantată de stat prin intermediul rețelei de para-juriști urmează a fi consolidat și dezvoltat.** Numărul de para-juriști în anul 2017 a ajuns la cifra de 42 de unități cu o perspectivă de creștere anuală continuă. Însă, nu contează doar numărul para-juriștilor, ci mai sunt o serie de aspecte importante care urmează a fi clarificate pentru dezvoltarea rețelei de para-juriști, precum: definitivarea procesului de recunoaștere a profesiei de para-jurist; revizuirea mecanismului de admitere în profesie, de instruire inițială și continuă a para-juriștilor; revizuirea mecanismului de contractare și remunerare. Pentru a avea o viziune mai clară despre necesitățile de abilitare juridică a populației și pentru a facilita procesul de planificare bugetară este necesară elaborarea unei metodologii de evaluare a necesității de acordare a asistenței juridice primare pentru o anumită localitate.
- **Parteneriate ale Oficiilor teritoriale și ale CNAJGS ce urmează a fi consolidate.** Deși, colaborarea CNAJGS cu diferiți actori ai sistemului de justiție (Consiliul Superior al Magistraturii, instanțele de judecată, Uniunea Avocaților, Ministerul Justiției, Procuratura, MAI, organele de urmărire penală, Avocatul poporului ș.a.) s-a îmbunătățit, totuși nu există încă o colaborare orientată sinergic spre respectul drepturilor omului în general, și a dreptului la apărare în special, în sistemul de justiție al RM. Rezultatele activității fiecăreia din aceste instituții se prezintă în indicatori diferiți Sistemul de justiție, de acuzare și apărare, este axat pe autosuficiență funcțională și acordă o atenție sumară la insistența Oficiilor teritoriale de a promova interesele justițiabililor. Reprezentanții acuzării, care anterior confruntau problema asigurării formale cu apărător, sunt interesați, la fel ca și mulți dintre judecători, doar în soluționarea părții organizatorice, nu și a dimensiunii calitative. O comunicare mai intensă, la nivel central și local este necesară, mai ales că metodele și procedeele de lucru în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat sunt în permanentă dezvoltare, ceea ce presupune o mediatizare și informare permanentă a modalității de funcționare.

Depășirea acestor deficiențe și provocări necesită și **intervenția altor autorități publice**, cât și a partenerilor de dezvoltare ai CNAJGS.

În continuare, prezentul raport de activitate cuprinde informații referitor la:

II. Activitatea în sistemul de acordare a AJGS în anul 2017;

III. Obiective strategice și planul de acțiuni pentru anul 2018.

II. ACTIVITATEA ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT ÎN ANUL 2017

II.I ACTIVITATEA CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT.

Misiunea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat, în baza Legii cu privire la AJGS nr. 198-XVI din 26.07.2007, este protejarea dreptului la un proces echitabil, stabilit de articolul 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, inclusiv asigurarea accesului liber și egal pentru toate persoanele la asistență juridică, prin organizarea și acordarea asistenței juridice garantate de stat, precum și diminuarea impedimentelor economico-financiare în realizarea accesului la justiție.

CNAJGS își exercită atribuțiile în baza Legii nr. 198-XVI din 26 iulie 2007 și a Regulamentului, aprobat prin ordinul Ministrului Justiției nr. 18 din 24.01.2008 (MO nr. 21-24/49 din 01.02.2008).

Conform Legii cu privire la AJGS, CNAJGS se convoacă în ședințe ordinare o dată în trimestru. În virtutea spectrului de subiecte discutate, pe parcursul anului **2017**, CNAJGS s-a întrunit în **6 ședințe ordinare** și a adoptat **33 hotărâri**. Hotărârile CNAJGS pot fi accesate pe site-ul oficial www.cnajgs.md, la rubrica „Cadrul normativ”, „Hotărârile CNAJGS”.

Totodată, întru realizarea obiectivelor și acțiunilor prevăzute în planul său de activitate, CNAJGS a **întreprins multiple măsuri**, în vederea realizării mai multor obiective strategice, cele mai importante fiind:

1. Obiectivul strategic: **consolidarea capacității CNAJGS și a Oficiilor sale teritoriale de organizare și administrare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat:**
  - Analiza rapoartelor trimestriale de activitate a Oficiilor teritoriale și a datelor statistice colectate;
  - Monitorizarea activității Oficiilor teritoriale ale CNAJGS;
  - Suplinirea statelor de personal în cadrul Aparatului administrativ al CNAJGS și Oficiile teritoriale ale CNAJGS în caz de necesitate.
Urmare a reorganizării jurisdicțiilor Curților de apel, începând cu 01.01.2017, a fost necesară și modificarea jurisdicțiilor Oficiilor teritoriale ale CNAJGS. Aceste modificări au vizat în mod direct și volumul de lucru pentru unele Oficii teritoriale, ceea ce a necesitat și creșterea numărului de personal în cadrul acestora. Prin **Hotărârea CNAJGS nr. 9 din 23.05.2017** a fost decisă *necesitatea alocării unei unități suplimentare de personal (consultant) în cadrul Oficiului teritorial Comrat*, unitate ce poate fi valorificată, începând cu 01.01.2018;
  - Optimizarea performanței sistemului de evidență automatizată a datelor statistice.

Pentru a facilita **accesul la datele statistice**, dar și procesarea solicitărilor de AJGS, sistemul de evidență automatizată a datelor statistice a fost optimizat în continuare. **Sistemul este accesibil publicului larg**. Oricine este interesat referitor la AJGS acordată, poate vizualiza informația statistică care îl interesează online. Este suficient accesarea link-ului: <http://statistica.cnajgs.md> ca mai apoi în baza unor criterii prestabilite de utilizator, specificate în cerere, în dependență de segmentul selectat poate fi vizualizată informația. **Baza de date este complexă** și permite selectiv, și detaliat, accesul imediat, la orice tip de statistică cu privire la serviciile de asistență juridică calificată garantată de stat, acordată.

Consiliul Național
pentru Asistența Juridică Garantată de Stat

Statistica CNAJGS

Specificare cerere

General

Perioada

de la 2016 Ian 31 până la 2017 Ian 31

Localitatea

Republica Moldova

Solicitare asistență

Tipul asistenței	Etapă procesuală	Temeiul desemnării
---	---	---

Baza legală

Articol / Aliniat / Litera /

Solicitant

Organul solicitant

Sursa: <http://statistica.cnajgs.md/>

Sistemul permite generarea automată a deciziei de AJGS, colectarea și sistematizarea automată, pe criteriile prestabilite a datelor statistice necesare dezvoltării sistemului de AJGS, în același timp duce la optimizarea schimbului de date dintre OT ale CNAJGS, facilitează munca angajaților, constituind o bază de date centralizată a activității OT ale CNAJGS. Pentru a asigura transparența în activitatea desfășurată **datele statistice compilate** sunt actualizate permanent pe *site-ul oficial* www.cnajgs.md la rubrica „Activitatea”, „Date statistice”.

Datorită suportului acordat de partenerii de dezvoltare UNICEF Moldova și Fundația „Soros Moldova”, sistemul de evidență automatizată a datelor statistice a fost dezvoltat prin crearea de module noi în ceea ce privește activitatea avocaților, precum și un modul nou de evidență a activității para-juriștilor;

- Revizuirea cadrului normativ ce vizează domeniul asistenței juridice garantate de stat și promovarea modificărilor.

Astfel, prin Hotărârea CNAJGS nr. 17 din 20.07.2017 au fost aprobate modificări și completări la *Regulamentul cu privire la procedura de solicitare și desemnare a avocatului pentru acordarea asistenței juridice de urgență*, iar la 10.11.2017 aceste modificări și completări au intrat în vigoare, fiind optimizat procesul de acordare a asistenței juridice de urgență. Totodată, fost inițiat și procesul revizuire a cadrului normativ ce vizează mărimea și modul de remunerarea a avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat;

- Elaborarea propunerilor de buget și estimărilor pentru sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2018;
- Identificarea unor surse adiționale pentru asistența juridică garantată de stat;
- Înregistrarea în calitate de operator de date cu caracter personal a OT-ale și AA al CNAJGS;
- Implementarea mecanismului de acces la bazele de date pentru verificarea capacității de plată a solicitanților de asistență juridică garantată de stat.
- Implementarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat
- Elaborarea, aprobarea și prezentarea raportului de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2017;
- Elaborarea Strategiei de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2018-2020
- Elaborarea planului de activitate de implementare a Strategiei CNAJGS pentru anul 2018.

2. Obiectivul: **diversificarea spectrului de servicii de asistență juridică garantată de stat:**

- Consolidarea și dezvoltarea rețelei de para-juriști în localitățile rurale și urbane;
- Crearea unei platforme on-line de asistență juridică primară;
- Dezvoltarea parteneriatelor de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești specializate;
- Identificarea și testare noilor metode de acordare a asistenței juridice primare.

3. Obiectivul: **îmbunătățirea calității serviciilor de asistență juridică garantată de stat:**

- Monitorizarea calității serviciilor de asistență juridică calificată garantată de stat acordată de către avocați;
- Monitorizarea calității serviciilor de asistență juridică primară garantată de stat acordată de para-juriști;
- Susținerea Uniunii Avocaților în procesul de monitorizare a respectării standardelor profesionale de activitate de către avocați;
- Actualizarea listelor avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat, inclusiv a celor specializați;
- Analiza notelor informative privind deficiențele în sistemul de justiție a Republicii Moldova ce au tangență cu dreptul la apărare prezentate de către avocații publici;

- Expedierea notelor informative partenerilor CNAJGS și ai Oficiilor teritoriale referitor la situația actuală în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- Efectuarea vizitelor în teritoriu și realizarea întrunirilor cu partenerii CNAJGS și ai Oficiilor teritoriale, realizarea întâlnirilor tematice cu Uniunea Avocaților dedicate asigurării calității asistenței juridice garantate de stat
- Elaborarea ghidurilor metodologice și aprobarea standardelor de calitate pentru avocații care acordă asistența juridică garantată de stat pentru anumite tipuri de cauze.

Prin **Hotărârea nr. 4 din 10.02.2017** CNAJGS a aprobat *Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat pe cauzele civile cu implicarea copiilor*, iar prin **hotărârea nr. 5 din 10.02.2017** au fost aprobate *Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat pe cauzele contravenționale cu implicarea copiilor*;

- Instruirea și asistenta metodică continuă a persoanelor autorizate să acorde asistență juridică garantată de stat: avocați și parajuriști;
- Instruirea personalului aparatului administrativ și al Oficiilor teritoriale ale CNAJGS.

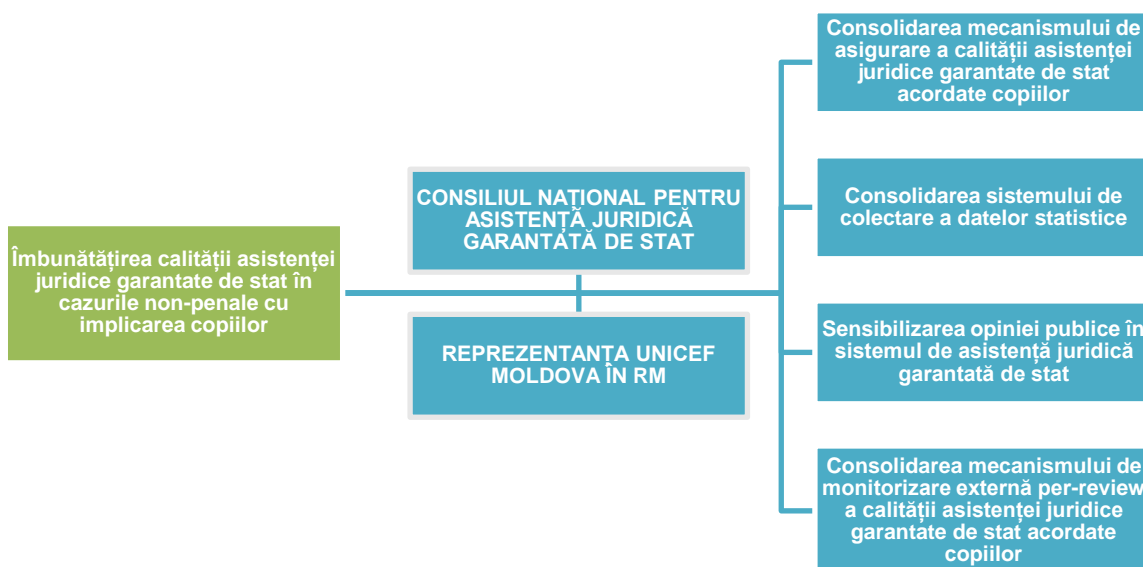
4. Obiectivul: **asigurarea transparenței de funcționare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat și a accesului de informație cu caracter juridic și consolidarea parteneriatelor:**

- Plasarea informației relevante pe pagina web a CNAJGS;
- Informare a publicului cu privire la asistența juridică garantată de stat și modul de accesare a acesteia;
- Dezvoltarea și consolidarea parteneriatelor.

Pentru asigurarea funcționalității sistemului de AJGS, în vederea acordării asistenței juridice efective, îmbunătățirea calității serviciilor de asistență juridică acordate și instituirea noilor mecanisme de acordare a AJGS, CNAJGS a colaborat cu autoritățile din cadrul sistemului de justiție (Uniunea Avocaților, Institutul Național al Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, instanțele de judecată, Procuratura Generală, Inspectoratul Național al Poliției ș.a.) și cele ale administrației publice centrale (Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne,) și locale. În acest context, pe parcursul anului 2017, CNAJGS a adresat autorităților menționate 75 demersuri, note informative etc. Colaborarea CNAJGS cu diferiți actori ai sistemului de justiție este una bună, se încearcă a stabili o comunicare mai intensă, la nivel central și local, mai ales că metodele și procedeele de lucru în sistemul de acordare a AJGS sunt în permanentă dezvoltare, ceea ce presupune o mediatizare și informare permanentă a modalității de funcționare.

Totodată, în 2017, CNAJGS a continuat colaborarea cu **Reprezentanța UNICEF-Moldova**. Cu suportul acordat, a fost posibilă implementarea proiectului „*Consolidarea mecanismului de asigurare a calității asistenței juridice garantate de stat acordate copiilor*”. Întru asigurarea calității asistenței juridice garantate de stat prestate copiilor în contact cu legea, au fost aprobate *Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat în cauzele contravenționale și civile cu implicarea copiilor*. În același timp, avocații din sistem au fost familiarizați cu *mecanismul de asigurare a calității asistenței juridice garantate de stat acordate în cazurile cu implicarea copiilor*. În acest sens,

În perioada aprilie - septembrie 2017 au avut loc 21 ateliere de instruire, desfășurate în Chișinău, Bălți, Comrat și Cahul, în total fiind instruiți 404 avocați care acordă asistență juridică garantată de stat. Atelierele au avut ca obiective instruirea avocaților privind mecanismul de monitorizare internă și externă și familiarizarea cu standardele de calitate aprobate de CNAJGS pentru cauzele penale, contravenționale și civile cu implicarea copiilor. În cadrul acestui proiect, a fost inițiată procedura de actualizare și îmbunătățire a sistemul informațional din sistemul de asistență juridică garantată de stat în vederea dezagregării datelor și identificării cazurilor cu implicarea copiilor.

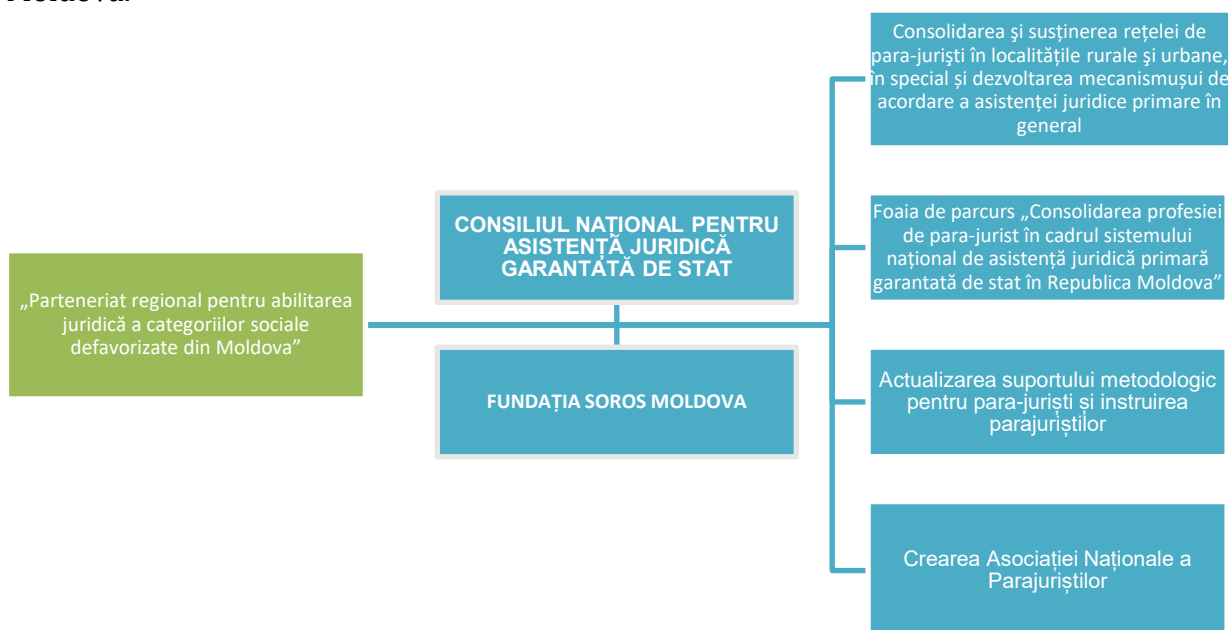

De asemenea, pe parcursul anului 2017 a continuat colaborarea cu **Fundația „Soros Moldova”**, în contextul proiectului „Parteneriat regional pentru abilitarea juridică a categoriilor sociale defavorizate din Moldova”. Unul dintre obiectivele de bază a proiectului a fost extinderea accesului la justiție și asistență juridică primară către grupurile sociale cele mai vulnerabile. Proiectul „Parteneriat regional pentru abilitarea juridică a categoriilor sociale defavorizate din Moldova” a avut o contribuție substanțială la dezvoltarea rețelei de para-juriști din Moldova. Importanța dezvoltării și extinderii asistenței juridice primare acordată de para-juriști rezidă și în faptul că instituționalizarea rețelei de para-juriști comunitari s-a regăsit în *Planul de acțiuni pentru implementarea a SRSJ 2011-2016*.

Drept rezultat, în 2017 înregistrăm un număr de 42 de para-juriști care acordă asistență juridică primară în circa 50 de localități rurale și urbane din țară. Numărul para-juriștilor care activează la moment, face dovada unei tendințe pozitive de extindere anuală a rețelei. În 2014 numărul para-juriștilor a fost de 20 unități, ulterior în 2015 a ajuns la 32, în anul 2016 și 2017 - 42 de unități.

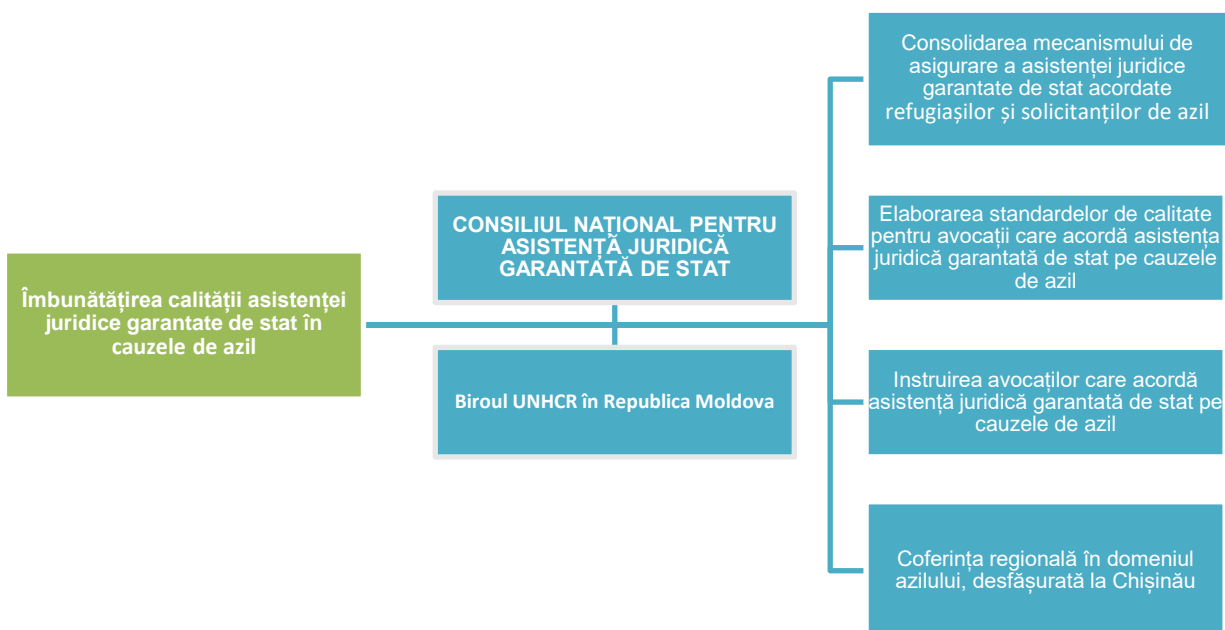
Totodată, în cadrul proiectului a fost elaborată și foaia de parcurs „Consolidarea profesiei de para-jurist în cadrul sistemului național de asistență juridică primară garantată de stat în Republica Moldova”. Foaia de parcurs analizează măsura în care actualul sistem de asistență juridică primară garantată de stat răspunde necesităților de abilitare juridică a populației, inclusiv a categoriilor sociale defavorizate. Documentul a identificat domeniile de intervenție în vederea îmbunătățirii sistemului de acordare a serviciilor juridice primare prin intermediul rețelei para-juriștilor și pașii concreți pentru consolidarea statutului de para-jurist. Unul dintre acești pași a fost inițierea procedurii de instituționalizare a profesiei de para-jurist. De asemenea, urmare a suportului acordat în cadrul proiectului a fost posibilă constituirea Asociației para-juriștilor din Republica Moldova.

În anul 2017 a fost prelungit Acordul de colaborare în vederea oferirii consilierii și prestării serviciilor juridice pentru solicitanții de azil, beneficiarii unei forme de protecție umanitară, solicitanții statutului de apatrid, apatrizii, cetățenii străini, inclusiv străinii în privința cărora a fost dispusă luarea în custodie publică, semnat de Biroul Migrație și Azil, Consiliul Național Pentru Asistența Juridică Garantată de Stat și Asociația obștească Centrul de Drept al Avocaților, parteneriat susținut de **Biroul UNHCR în Republica Moldova**.

Acordul are drept scop stabilirea unui mecanism de asistență juridică eficientă, precum și contribuirea la sporirea capacității instituționale și profesionale a părților. Acordul reprezintă o deschidere în vederea edificării unui parteneriat stabil dintre stat și societatea civilă pentru asigurarea respectării drepturilor străinilor pe teritoriul Republicii Moldova. În cadrul acestui parteneriat a fost posibilă elaborarea standardelor de calitate pentru avocații care acordă asistență juridică garantată de stat pe cauzele de azil și elaborarea unui Ghid metodologic, cu aceeași tematică. Setul de standarde elaborat urmează a fi propus spre aprobare CNAJGS.

Cu suportul partenerilor a fost posibilă găzduirea la Chișinău a Conferinței regionale în domeniul azilului, eveniment organizat în cadrul proiectului regional *„Inițiativa calității în Sistemele de azil în Europa de Est și Caucazul de Sud”* (30-31 octombrie 2017).

În anul 2017, CNAJGS a continuat parteneriatul cu Centrul de Drept al Femeilor prin asigurarea acordării asistenței juridice primare, asistenței juridice calificate, asistenței holistice și altor forme de asistență femeilor victime ale violenței domestice. În cadrul acestui parteneriat a fost instituit un sistem de referire reciprocă a solicitanților de asistență juridică. De asemenea, în anul 2017, au continuat parteneriatele cu asociațiile obștești: Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dezabilități, Clinica Juridică Universitară Bălți. În baza acestor colaborări, are loc acordarea asistenței juridice primare garantate de stat, inclusiv, prin referirea unor cazuri către sistemul de AJGS.

II.II ACTIVITATEA OFICIILOR TERITORIALE ALE CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT ȘI PERSOANELOR AUTORIZATE SĂ ACORDE SERVICII DE AJGS.

Oficiile teritoriale ale CNAJGS își exercită atribuțiile în baza *Legii nr.198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la AJGS* și a [Regulamentului funcționării OT ale CNAJGS](#) aprobat prin Hotărârea CNAJGS nr. 15 din 30 iulie 2008 (Monitorul Oficial nr. 160-161 art. nr. 463 din 22 august 2008). Fiecare Oficiu teritorial este condus de un coordonator, având angajați câte un contabil și mai mulți consultanți.

II.II.1 Date generale privind volumul de asistență juridică garantată de stat.

Pe parcursul anului 2017, au fost înregistrate **în total 65 322** de cazuri de beneficiere de asistență juridică garantată de stat, ceea ce constituie cu 6244 cazuri mai mult, decât în anul 2016, fiind înregistrată o creștere de circa 10,5 %.

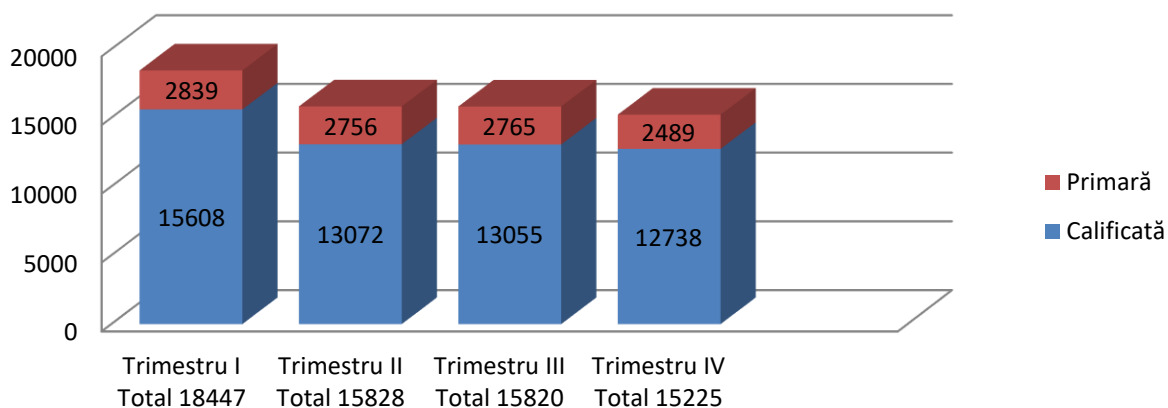
Din numărul total de cazuri **54 473 (83%)** au constituit de cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate** și **10 849 (17%)** au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice **primare**.

Ponderea asistenței juridice garantate de stat acordate în anul 2017

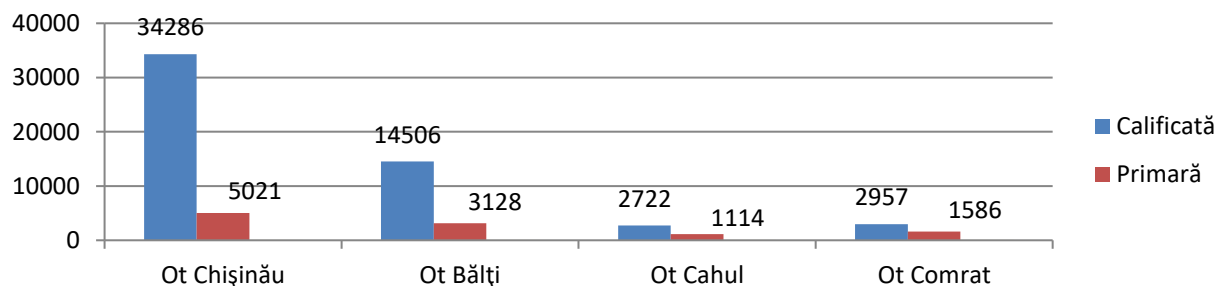
Din punct de vedere al timpului, cea mai mare pondere a asistenței juridice garantate de stat a fost înregistrată în trimestrul I al anului 2017:

Evoluția numărului de cazuri de acordare a asistenței juridice garantate de stat trimestrial pentru anul 2017

Din punct de vedere al repartizării volumului de asistență acordate între Oficiile teritoriale, înregistrăm o pondere diversificată:

Volumul asistenței juridice garantate de stat pe Oficii pentru anul 2017

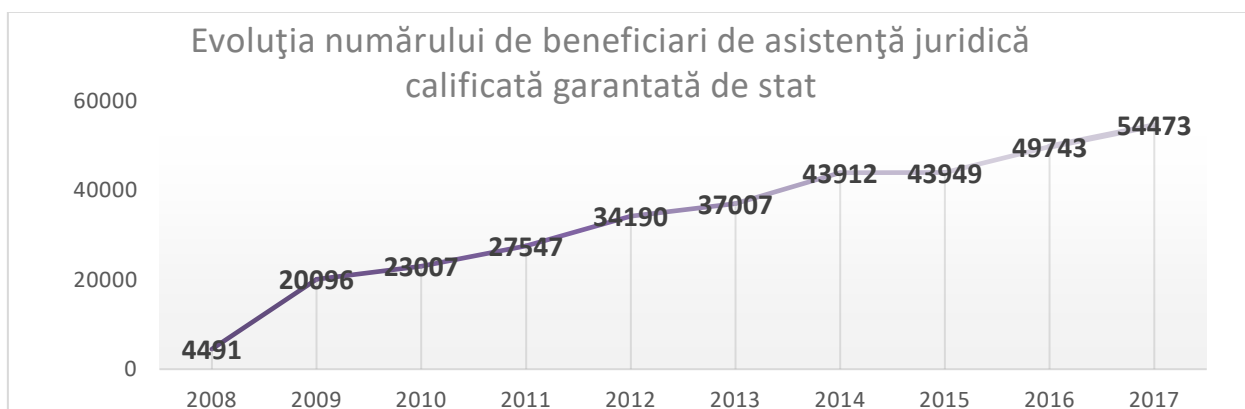

Cea mai mare pondere a volumului de asistență juridică acordată, de circa **61%**, tradițional a fost înregistrată la Oficiul teritorial Chișinău al CNAJGS. Aceasta este determinat de faptul că, acest Oficiu are cea mai mare jurisdicție teritorială.

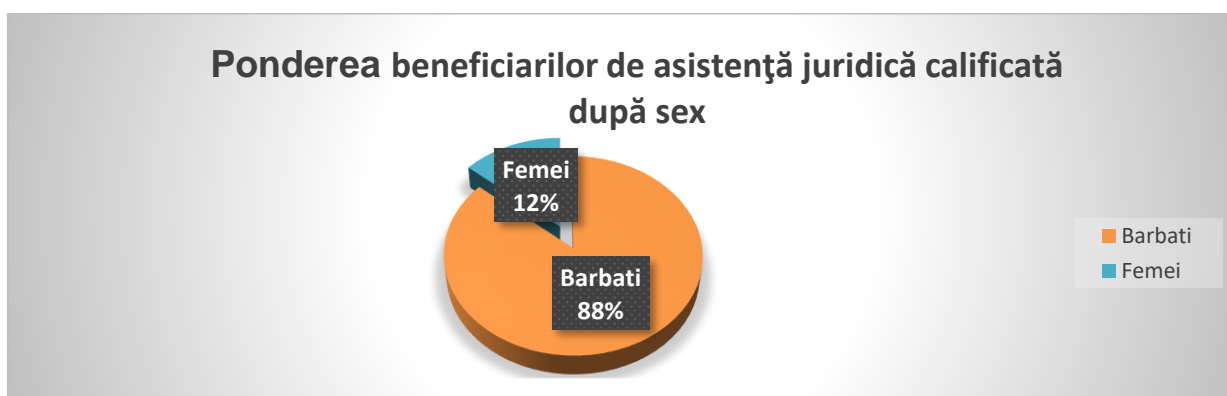

II.II.II Volumul asistenței juridice calificate acordate.

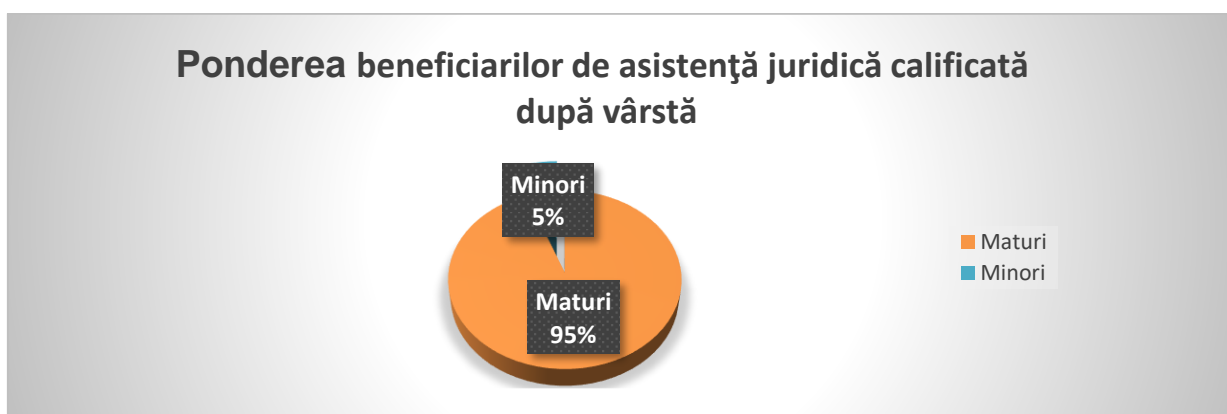
În anul 2017 au fost înregistrate **54 473** cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate** ceea ce constituie **83%** din volumul total de asistență.

Constatăm că, numărul de beneficiari de asistență juridică **calificată** garantată de stat a crescut în raport cu numărul de beneficiari din anul 2016 cu **4 730** de cazuri, adică cu **9,5%**. Iar, în comparație cu anul 2009, numărul de beneficiari este mai mare cu aproximativ **171%**¹.

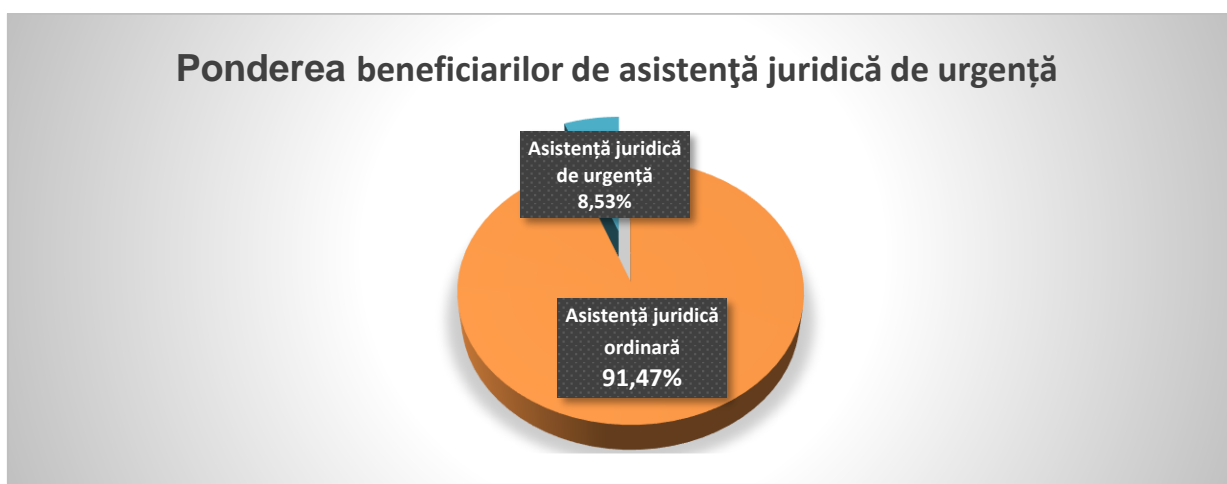

În anul 2017, **47 775** (88 %) din beneficiarii de asistență juridică calificată sunt bărbați, iar **6 698** (12 %) sunt femei.

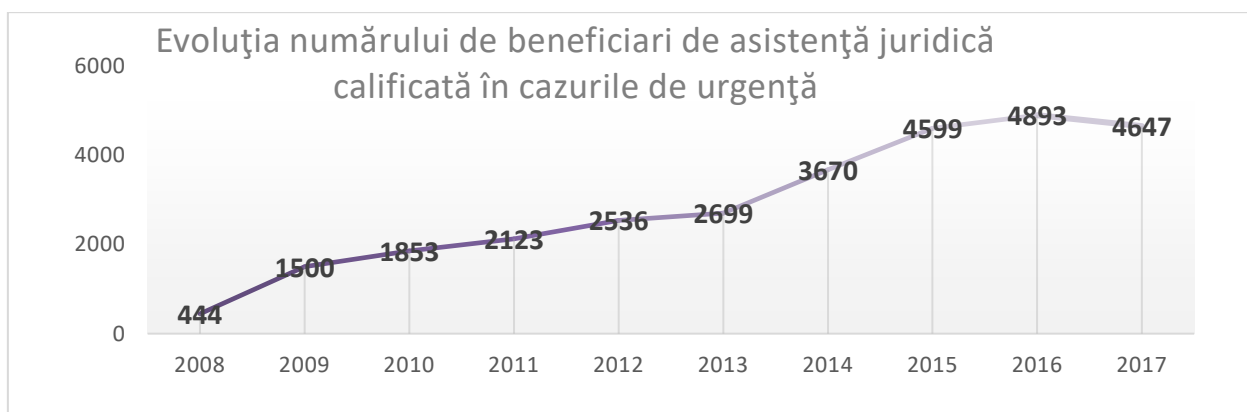

¹ La prezentarea graduală a volumului de lucru nu a fost luat în calcul situația pentru anul 2008, deoarece activitatea sistemului a început în septembrie 2008, fiind reflectată activitatea pentru lunile septembrie - decembrie 2008.

Din numărul total de beneficiari de asistență juridică calificată **54 473** (91,47 %) au fost adulți și **2 694** (8,53 %) sunt minori.

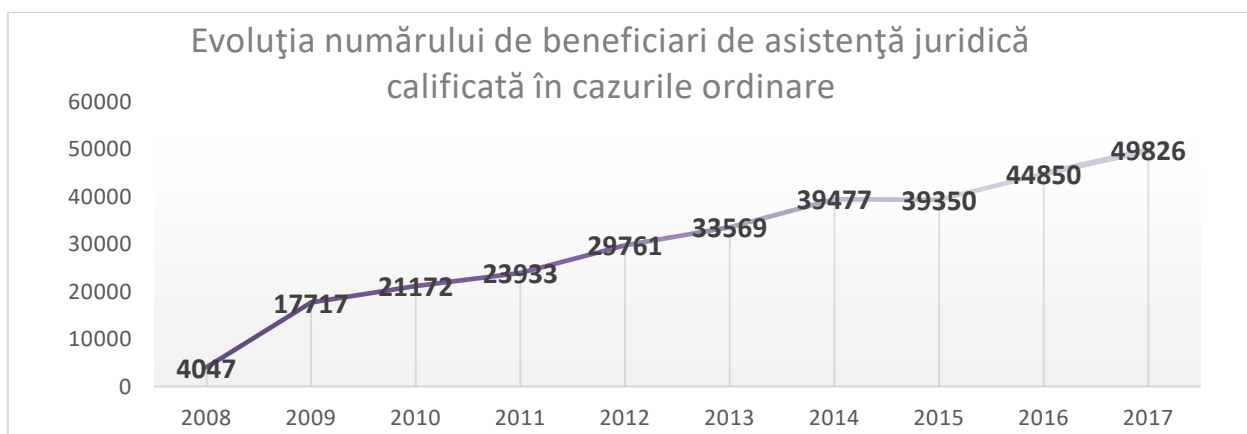

Din numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice calificate în **4647** cazuri a fost acordată asistența juridică de **urgență**, ceea ce constituie 8,53 %.

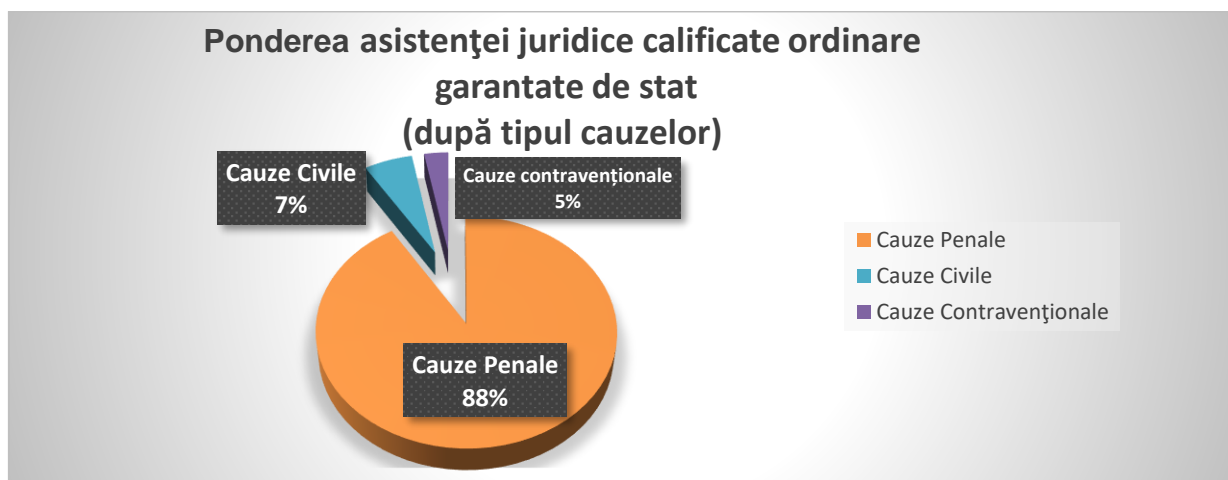
Asistența juridică de **urgență** este acordată indiferent de nivelul de venit al persoanei, în caz de reținere a acesteia în cadrul unei cauze penale sau contravenționale, inclusiv la examinarea mandatului de arest. Numărul de cazuri de acordare a asistenței juridice de urgență, în ultimii 3 ani, rămâne a fi unul constant.

În celelalte cazuri și anume în **49 826**, a fost acordată asistența juridică **ordinară** în cadrul cauzelor penale, contravenționale și civile.

Constatăm o creștere cu 4976 mai multe cazuri de acordare a asistenței juridice calificate **ordinare** în raport cu anul 2016, adică cu circa 11% mai mult.

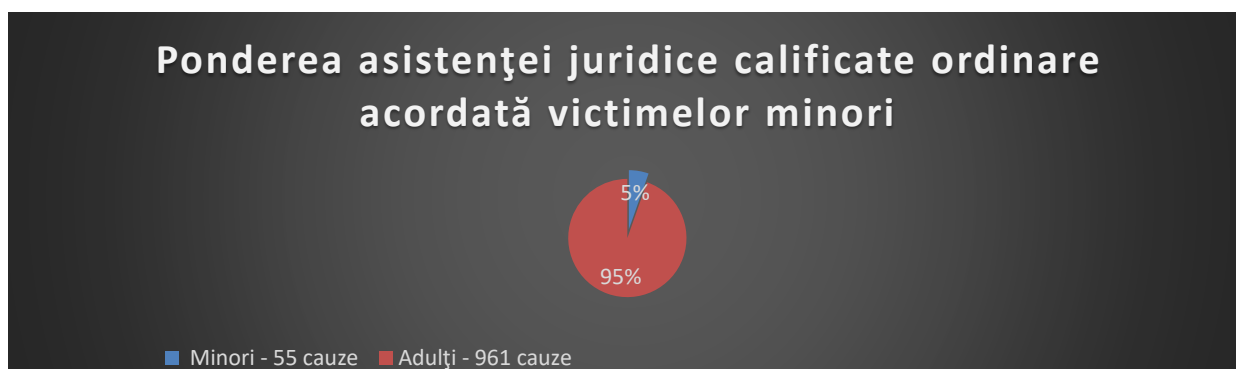
Totodată, din punct de vedere al tipurilor de cauze, în cadrul cărora a fost acordată asistența juridică calificată **ordinară**, tradițional, au predominat cauzele penale:

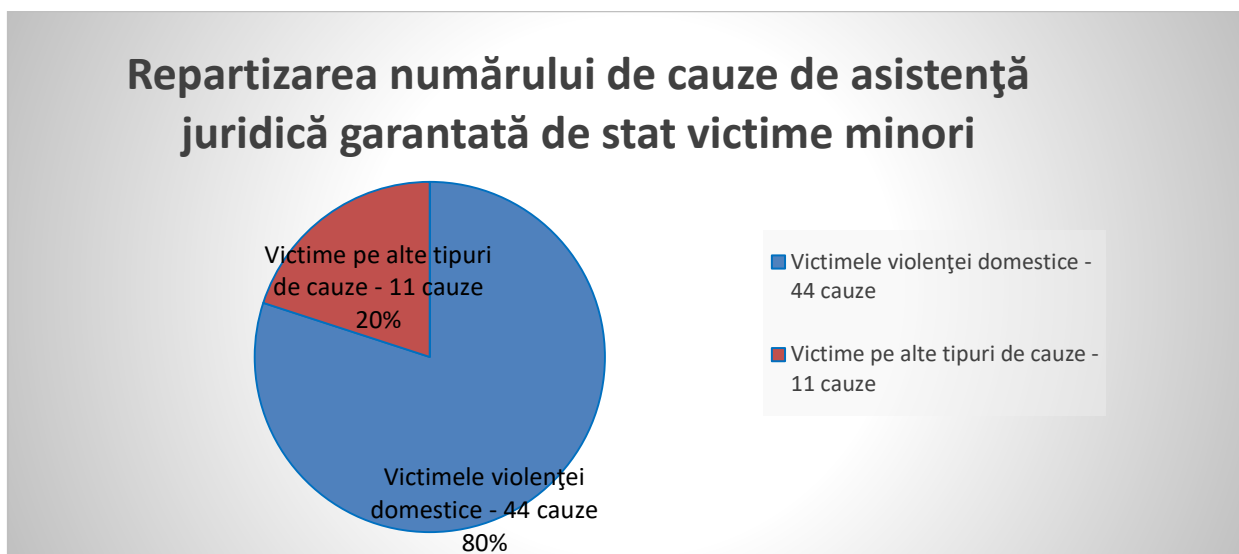
În perioada raportată, a fost acordată asistență juridică calificată ordinară în **49 826** cauze, dintre care **43 947 (88 %)** au constituit cauze **penale**, **3 454 (7 %)** cauze **civile** și **2 425 (5 %)** cauze **contravenționale**.

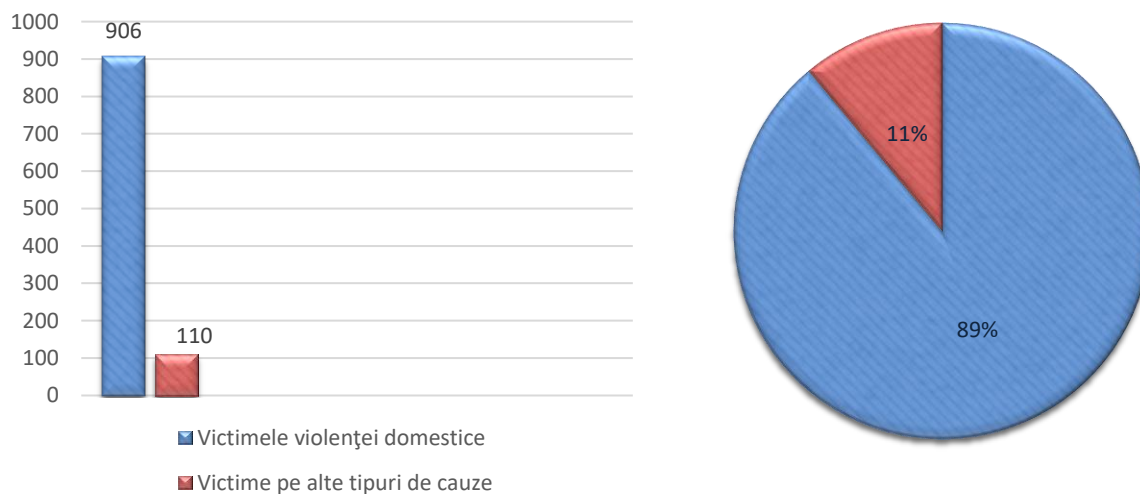
Din numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice calificate ordinare, în **1016** cazuri beneficiarii au avut statut de **victimă**, ceea ce constituie circa 2% din volumul total.

Din numărul total de 1016 cazuri de asistență juridică garantată de stat acordată victimelor, în **55** de cauze beneficiari au fost **minori**.

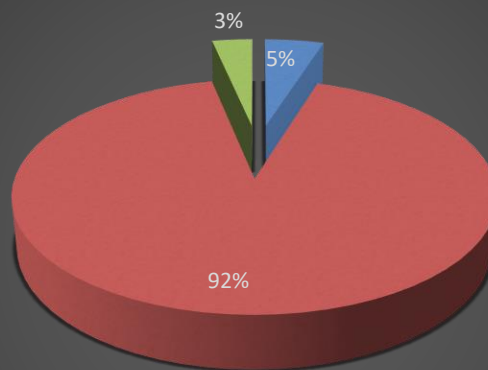
Din cele 55 de cazuri cu implicarea victimelor minori, **44** de cazuri au constituit cauze legate de violența domestică.

Din numărul total de cauze (1016) de asistență juridică garantată de stat acordată victimelor, în 906 cauze au fost beneficiari victimele violenței domestice, inclusiv copii.

Din totalul numărului de victime ale violenței domestice (906 cauze), în 44 cauze au beneficiat minorii, în 832 cauze au beneficiat adulții, iar în 30 cauze a fost eliberată ordonanța de protecție.

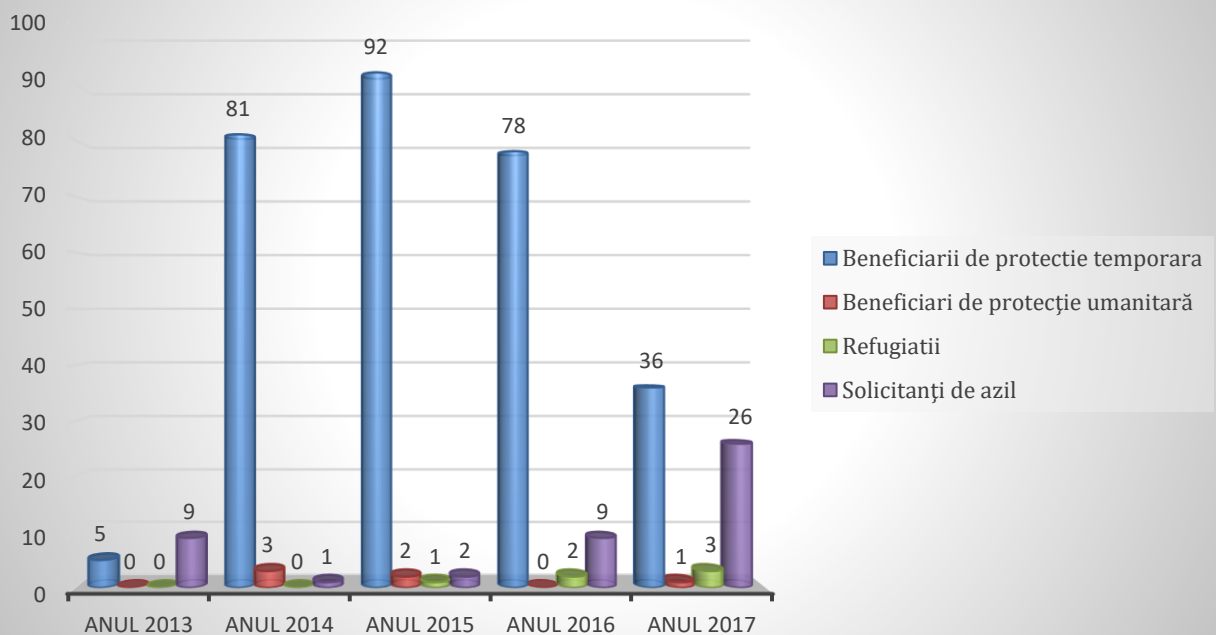
Ponderea victimelor violenței domestice

- Victimele violenței domestice copii - 44 cauze
- Victime violenței domestice adulți - 832 cauze
- Victime violenței domestice în cauzele în care a fost eliberată ordonanța de protecție -30 cauze

Totodată, în anul 2017 au fost înregistrate **66** cazuri de acordare a asistenței juridice calificate pe cauze de azil:

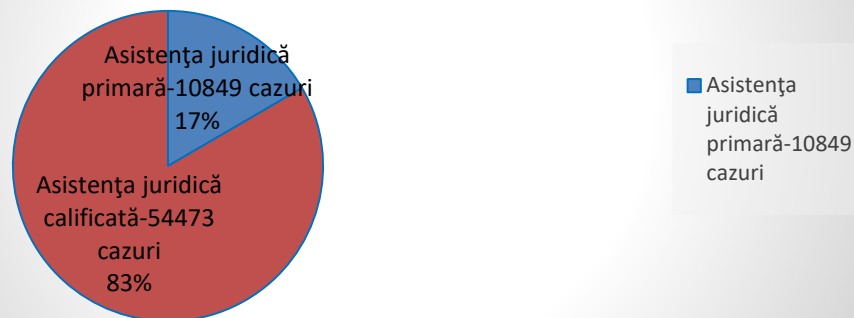
Evoluția numărului de beneficiari pe cauze de azil

II.II.III. Volumul asistenței juridice primare acordate:

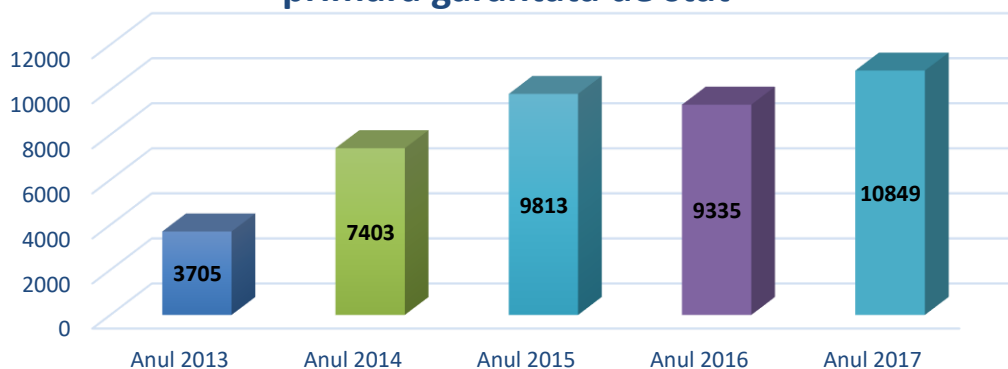
În anul 2017, **10 849** persoane au beneficiat de asistență juridică **primară** garantată de stat, ceea ce constituie circa 17% din volumul total de asistență livrată:

Ponderea asistenței juridice primare acordate în anul 2017

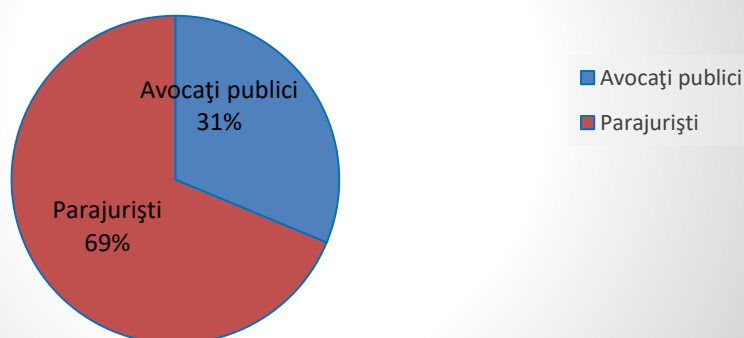
Prin urmare, în anul 2017 **numărul de beneficiari de asistență juridică primară a crescut** cu aproximativ 16 %, în raport cu numărul de beneficiari din anul 2016.

Evoluția numărului de beneficiari de asistență juridică primară garantată de stat

Asistența juridică primară a fost acordată prin intermediul a 42 de para-juriști și 15 avocați publici. Astfel în **7 456** cazuri (69 %) asistența juridică primară a fost acordată de către para-juriști și în **3 393** cazuri (31 %) de către avocații publici.

Ponderea asistenței juridice primare garantate de stat acordată

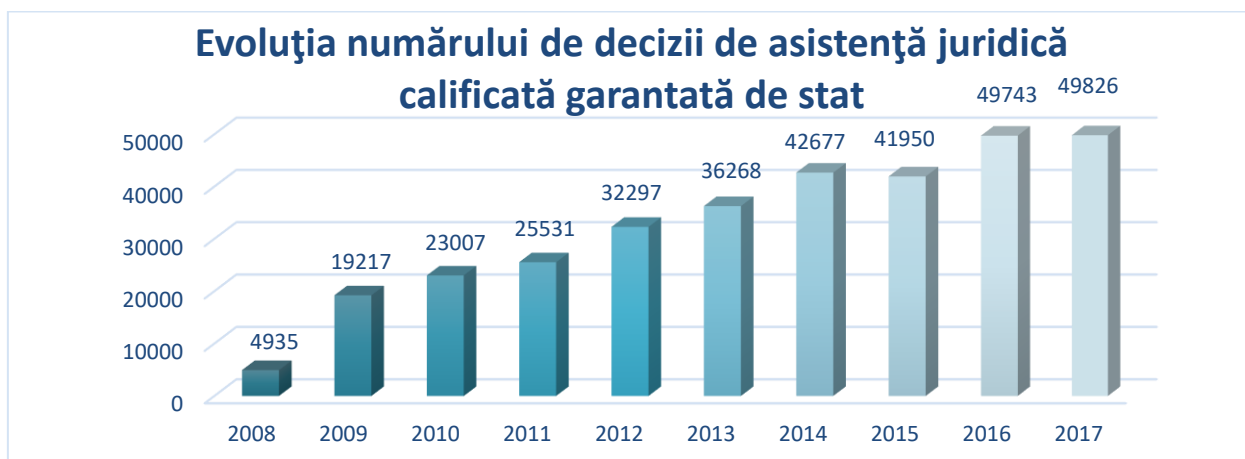
Repartizarea volumului de asistență juridică primară între Oficiile teritoriale ale CNAJGS a avut loc, după cum urmează:

Tipul de AJGS	OT Chișinău	OT Bălți	OT Cahul	OT Comrat	Total
Primară	5021	3128	1114	1586	10 849

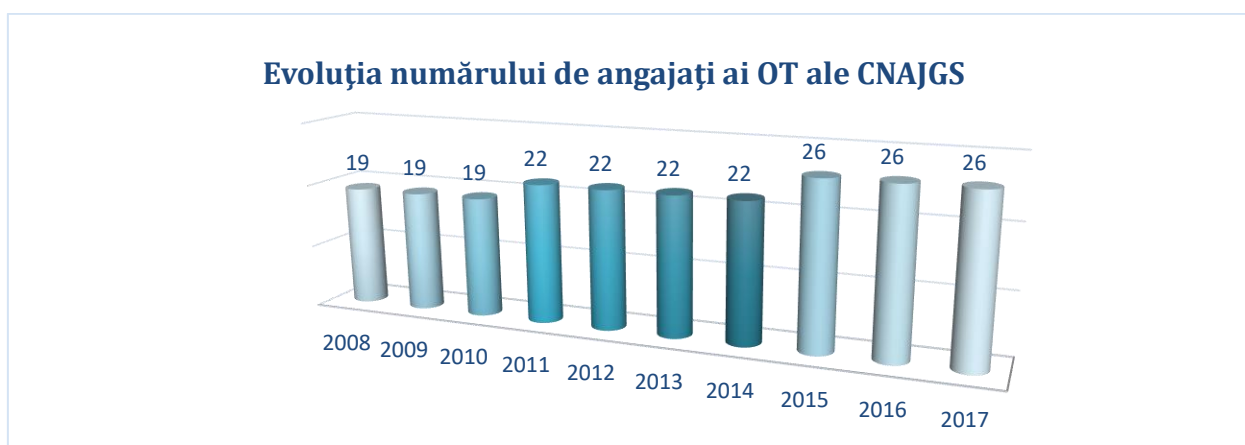
Sumând beneficiarii de asistență juridică calificată și asistență juridică primară, constatăm că **numărul total de beneficiari de AJGS în anul 2017 a constituit 65322 beneficiari. Concluzionăm că, volumul de AJGS acordată este în continuă creștere.**

II.II.IV Volumul de lucru al Oficiilor teritoriale ale CNAJGS.

Ca urmare a creșterii volumului de AJGS acordată, a extinderii competențelor CNAJGS, creșterii numărului de beneficiari și prestatorilor de AJGS, precum și diversificarea spectrului de servicii de AJGS prestate, *volumul de lucru în OT ale CNAJGS a crescut considerabil, în raport cu primii ani de activitate.*

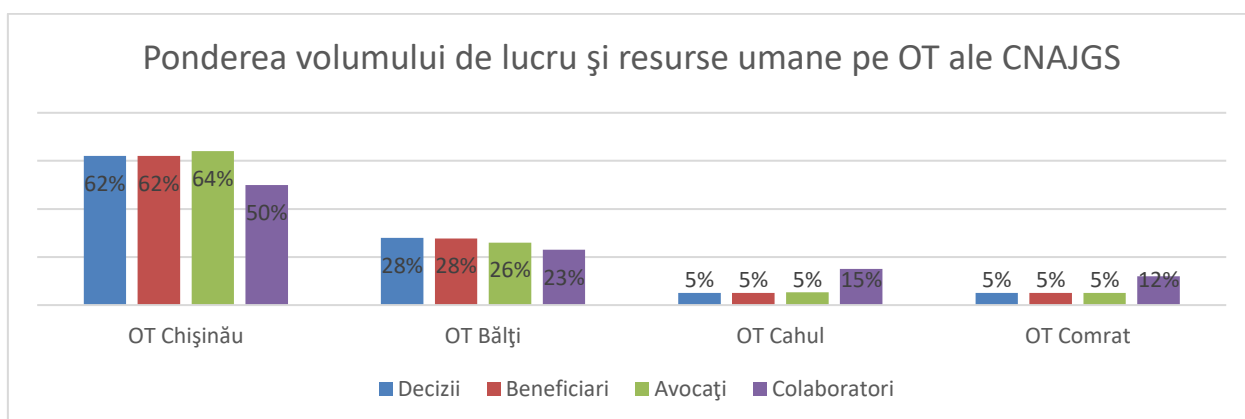

În perioada anilor 2009-2017 **volumul a crescut cu aproximativ 171 %** (de la 19 217 decizii de acordare a asistenței juridice garantate de stat până la 49 826² decizii în 2017), însă **personalul OT ale CNAJGS a crescut la număr cu doar 36 %** (de la 19 la 26 unități):

² Nr. de decizii este mai mic decât numărul total de beneficiari/cauze, deoarece în cazul asistenței juridice de urgență în afara programului de lucru a OT ale CNAJGS, în majoritatea cazurilor, nu se emit decizii, avocații fiind contactați direct, în baza graficelor de serviciu plasate pe site-ul www.cnajgs.md la rubrica "Graficele de serviciu ale avocaților".

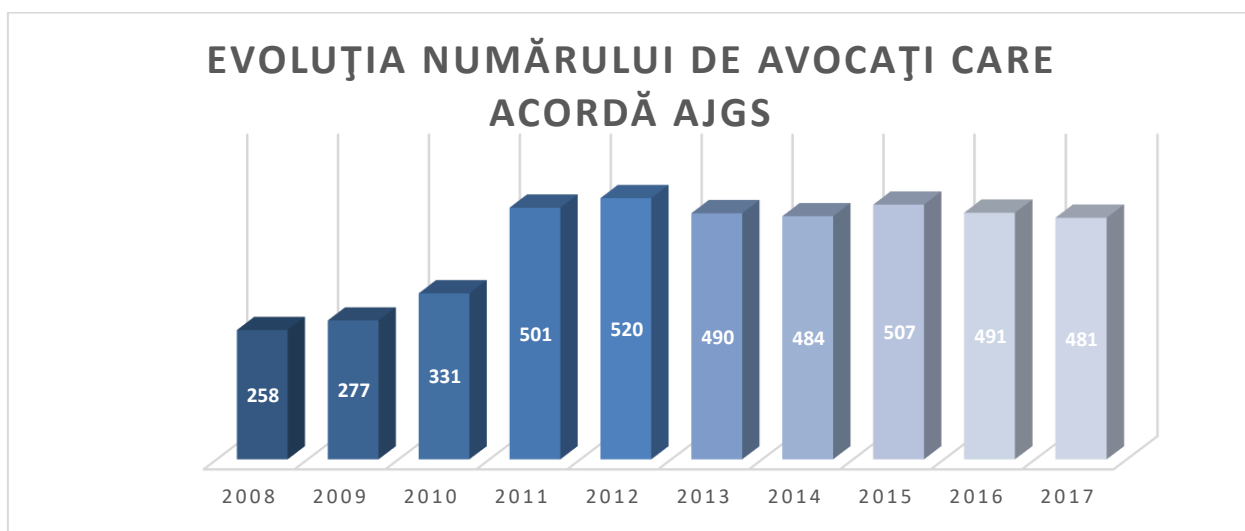
Repartizarea volumului de lucru și resurselor umane între OT ale CNAJGS a avut loc, după cum urmează:

II.II.V. Prestatorii de servicii de asistență juridică calificată garantată de stat.

Pentru acordarea *asistenței juridice calificate* au fost implicați **481 avocați** care acordă asistență juridică calificată garantată de stat, dintre care:

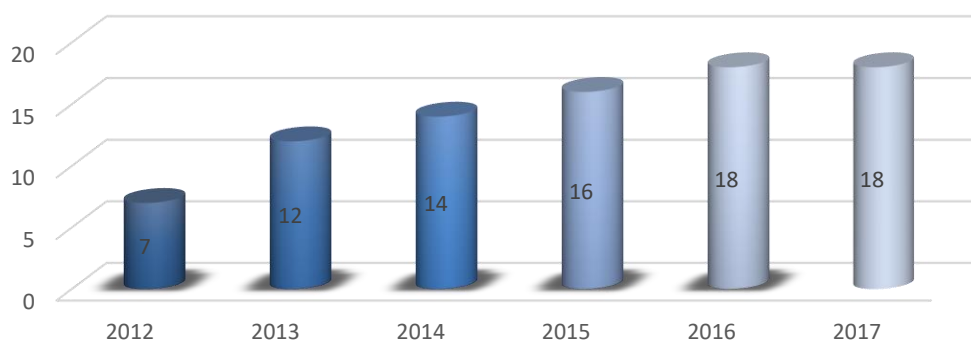
- **15 avocați publici,**
- **36 avocați specializați** în cauzele cu implicarea copiilor,
- **12 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor și solicitanților de apatrid,
- **9 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dizabilități mintale și
- **10 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate victimelor infracțiunilor.

În anul 2017, în sistemul de acordare a AJGS au fost alocate 18 unități de avocat publici, dintre care 12 în mun. Chișinău și câte 2 unități în raza de activitate a OT Bălți, OT Cahul și OT Comrat. Efectiv au activat 15 avocați publici, rămânând vacante 3 unități vacante.

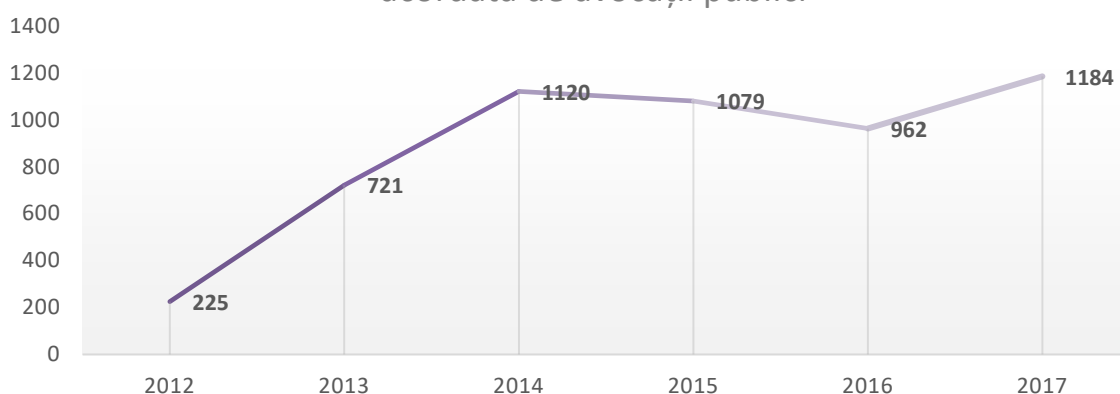

Evoluția numărului de avocați publici care acordă AJGS

În anul 2017, **avocații publici** au acordat asistență juridică calificată garantată de stat pe un număr de **1 184 cauze** (dintre care 1 136 cauze asistență juridică ordinară și 48 cauze de asistență juridică de urgență), iar asistență juridică primară în **3 393 cazuri**.

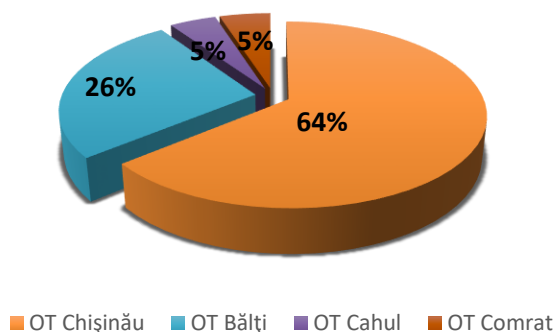
Evoluția numărului de cauze de asistență juridică calificată acordată de avocații publici

Chiar dacă se înregistrează un număr mai mic de unități de avocați publici care activează în anul 2017, numărul de cauze înregistrat în raport cu anul 2016 este în creștere.

Este de menționat repartizarea geografică neuniformă a numărului de avocați, marea majoritate fiind concentrată în Chișinău:

Ponderea avocaților care acordă asistență juridică calificată garantată de stat pe Oficii Teritoriale ale CNAJGS

Cuquantumul onorariilor achitate avocaților pentru serviciile de asistență juridică calificată și para-juriștilor pentru serviciile de asistență juridică primară, indică o ușoară creștere față de anul trecut.

Bugetul sistemului asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2017 a constituit **26,8 milioane lei**. Din volumul total al mijloacelor financiare alocate, circa **22,35 milioane** au fost destinate pentru plata onorariilor avocaților care acordă asistență juridică calificată garantată de stat și **1,05 milioane lei** pentru remunerarea para-juriștilor. În total, pentru remunerarea prestatorilor de servicii, în anul 2017 a fost alocată suma de **23,45 milioane lei**, ceea ce constituie 87 % din bugetul total.

Este cert că, cuantumul onorariilor anuale plătite avocaților a crescut în ultimii ani. Însă, majorarea cuantumului este determinată de creșterea volumului de muncă, dar nu de majorarea tarifelor stabilite în vederea remunerării serviciilor prestate de avocați, tarife care nu au fost revizuite din anul 2008.

II.III Calitatea serviciilor de AJGS.

Aspectul calității serviciilor de AJGS își păstrează importanța în cadrul determinării priorităților de activitate ale CNAJGS.

Unele elemente ale mecanismului de asigurare a calității au fost puse în aplicare începând cu 2009. În ultimii ani de activitate CNAJGS a înregistrat rezultate remarcabile, reușind să revizuiască criteriile și să îmbunătățească procedura de selectare a avocaților în vederea acordării asistenței juridice calificate garantate de stat, să aprobe un șir de standarde de calitate ale activității avocaților pentru anumite cauze și să organizeze un număr impunător de ore de instruire inițială și continuă pentru avocații din sistem. Însă, fără cel de al patrulea element mecanismul de asigurare a calității asistenței juridice calificate nu își avea finalitatea, or în lipsa unui mecanism de monitorizare externă este dificil să apreciezi care este situația la moment, respectiv și care sunt necesitățile de îmbunătățire pe viitor.

Monitorizarea calității asistenței juridice calificate garantate de stat acordată de către avocați, la fel ca și procesul de selectare și dezvoltare profesională a avocaților sunt orientate spre asigurarea acordării efective și de înaltă calitate a serviciilor de AJGS. Astfel, elaborarea mecanismului de monitorizare externă a calității asistenței juridice garantate de stat a devenit unul dintre obiectivele principale de activitate ale CNAJGS. Monitorizarea internă are un specific administrativ, fiind monitorizată și evaluată activitatea avocatului din punct de vedere administrativ și de organizare a activității. Procedura constă în verificarea corespunderii activității avocatului cu exigențele instituite de către CNAJGS,

cea ce însumă aspectele tehnice ale activității. Însă, referitor la strategia aplicată în cazurile în care acordă AJGS, avocatul nu primea nici o apreciere. Pentru a face posibilă monitorizarea și evaluarea calității AJGS acordate, în 2015 a fost elaborat, aprobat și testat noul mecanism de monitorizare externă a calității AJGS. Desfășurarea monitorizării externe a calității AJGS în 2017 nu a fost posibilă din lipsa resurselor financiare, însă acesta constituie un obiectiv prioritar al CNAJGS și urmează a fi realizat în conformitate cu Planul de acțiuni al CNAJGS pentru anul 2018.

Instruirea continuă a avocaților reprezintă la fel unul dintre instrumentele de asigurare a calității serviciilor de AJGS. Astfel, în anul 2017 avocații care acordă AJGS au beneficiat de sesiuni de instruire organizate în colaborare cu partenerii de dezvoltare ai CNAJGS. În rezultat, majoritatea avocaților, înscriși în Registrul persoanelor autorizate să acorde AJGS, au participat la instruire.

Pentru a asigura necesitățile de instruire inițială și continuă ale avocaților CNAJGS a considerat oportun de a consulta opinia avocaților, așa încât să poată demonstra o abordare ulterioară coerentă în domeniu. Urmare a consultărilor și determinării necesităților de instruire CNAJGS a elaborat și a aprobat Curriculum-urile de instruire inițială și continuă a avocaților pentru diferite tipuri de cauze.

Doi ani consecutiv (2013-2014), CNAJGS a asigurat desfășurarea sesiunilor de instruire inițială și continuă pentru avocații care acordă AJGS din resursele alocate din bugetul de stat. În 2017, CNAJGS a fost în imposibilitate să organizeze independent cursuri de instruire din cauza reprioritizării resurselor financiare în bugetul de stat. În pofida impedimentelor create, activități de instruire au fost realizate de CNAJGS cu implicarea partenerilor de dezvoltare, după cum urmează:

1. În parteneriat cu Institutul Național al Justiției (INJ) au fost organizate următoarele *seminare în perioada 20-24 februarie 2017* :
  - 20 februarie 2017 cu tematica "*Acordarea asistenței juridice garantate de stat solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor și solicitanților statutului de apatrid*", la care au participat 18 avocați;
  - 21 februarie 2017 cu tematica "*Acordarea asistenței juridice garantate de stat copiilor în contact cu sistemul justiției*" la care au participat 16 avocați;
  - 22 februarie 2017 cu tematica "*Acordarea asistenței juridice garantate de stat persoanelor cu dizabilități intelectuale și psiho-sociale*", la care au participat 16 avocați;
  - 20 septembrie 2017 cu tematica "*Acordarea asistenței juridice garantate de stat persoanelor cu dizabilități intelectuale și psiho-sociale*", la care au participat 15 avocați;
  - 23 februarie 2017 cu tematica "*Acordarea asistenței juridice garantate de stat violenței în familie*", la care au participat 20 de avocați";
  - 18 septembrie 2017 cu tematica "*Acordarea asistenței juridice garantate de stat victimelor violenței în familie*", la care au participat 18 avocați;
  - 24 februarie 2017 cu tematica "*Acordarea asistenței juridice garantate de stat victimelor infracțiunii*" la care au participat 27 de avocați;
  - 19 septembrie 2017 cu tematica "*Acordarea asistenței juridice garantate de stat victimelor infracțiunii*" la care au participat 15 avocați

2. În perioada 19 aprilie - 29 iunie 2017 au fost desfășurate 21 de ateliere de lucru cu tema: *"Mecanismul de asigurare a calității asistenței juridice garantate de stat acordate în cauzele cu implicarea copiilor"*, organizate în parteneriat cu UNICEF Moldova, în cadrul proiectului "Consolidarea mecanismului de asigurare a calității asistenței juridice garantate de stat acordate copiilor". Din 21 de ateliere, 13 au fost organizate pentru avocații OT Chișinău, 6 ateliere pentru avocații OT Bălți, 1 atelier pentru avocații OT Cahul și 1 atelier pentru avocații OT Comrat. La care au participat 381 avocați.
3. La data de 10-12 iulie 2017 a fost desfășurat atelierul de instruire pentru *potențialii monitori în cadrul Comisiei de monitorizarea externă a calității asistenței juridice calificate garantate de stat*, organizat în parteneriat cu UNICEF Moldova în cadrul proiectului "Consolidarea mecanismului de asigurare a calității asistenței juridice garantate de stat acordate copiilor", la care au participat 16 avocați.
4. În perioada 18-20 octombrie 2017 și 1-3 noiembrie 2017, au fost desfășurate instruirii în parteneriat cu Fundația Soros-Moldova cu tematica *"Respectarea drepturilor și garanțiilor procesuale ale persoanelor la etapa reținerii"*, la instruirii au participat 41 de avocați;
5. În perioada 26-27 octombrie 2017 au fost desfășurate instruirii organizate de Organizația Internațională a Migrației, cu tematica *"Acordarea asistenței juridice garantate de stat pentru victimele și potențialele victime ale traficului de ființe umane: noi tendințe și provocări"*, la instruirii au participat 23 avocați;
6. În perioada 4-6 decembrie 2017 au fost desfășurate instruirii în parteneriat cu Fundația Soros-Moldova, cu tematica *"Asigurarea drepturilor minime ale bănușilor la etapa prejudiciară a procesului penal"*, au beneficiat de instruirii 18 avocați;
7. În contextul proiectului „Parteneriat regional pentru abilitarea juridică a categoriilor sociale defavorizate din Moldova”, implementat în colaborare cu Fundația Soros-Moldova, au fost organizate instruirii destinate para-juriștilor. În perioada 16-20 octombrie 2017 s-a desfășurat programul de instruire continuă pentru para-juriști, cu următoarele tematici:
  - Utilizarea tehnologiilor informaționale pentru abilitatea juridică a populației din republica Moldova;
  - Sistemul Informațional Automatizat de evidență a datelor statistice a Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat;
  - Elementele despre sistemul de referire, dreptul muncii și sistemul public de pensii.
8. În perioada 20-21 iulie 2017 și 02-03 octombrie 2017, au fost organizate seminare pentru para-juriști de către Organizația Internațională a Migrației cu genericul *Acordarea asistenței juridice garantate de stat pentru victimele și potențialele victime ale traficului de ființe umane: noi tendințe și provocări*. În cadrul seminarului au fost instruiți 32 de para-juriști.
9. La data de 6-7 iulie 2017, au fost desfășurate instruirii organizate de către Centrul Asistență Juridică pentru Persoanele cu Dizabilități, cu tematica *"Specificul asistenței juridice primare oferită de către para-juriști pentru persoane cu dizabilități"* în cadrul proiectului Sprijinirea asistenței juridice primare accesibile

pentru persoane cu dizabilități din regiunile Moldovei. În cadrul instruirilor au participat 15 para-juriști.

În total, toți cei 481 avocați, 42 de parajuriști care au acordat AJGS în anul 2017, au avut posibilitate de a participa la instruirii organizate de partenerii de dezvoltare în colaborare cu CNAJGS.

II.IV Colaborarea OT ale CNAJGS cu organele de drept. Colaborarea OT ale CNAJGS cu reprezentanții organelor de drept are loc permanent. De activitatea întreprinsă în comun, depinde promptitudinea asistenței juridice acordate, rapiditatea preluării solicitării și asigurării bănuitalui, învinuitului, inculpatului în procesul penal cu un apărător în persoana avocaților care acordă AJGS. Remedierea unor neajunsuri sau abateri întâlnite în procesul de colaborare, sunt înlăturate prin organizarea întrunirilor periodice cu reprezentanții organelor de drept și discutarea problemelor în cadrul meselor rotunde. Astfel în anul 2017, coordonatorii OT ale CNAJGS au organizat întruniri cu reprezentanții organelor de poliție, procuraturii, instanțelor de judecată și cu avocații din raioane, în care au fost constatate deficiențe în activitatea OT-ale și identificate soluții în vederea soluționării acestora.

III. OBIECTIVE STRATEGICE ȘI PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU ANUL 2018

Prin *Strategia de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2018-2020*, CNAJGS și-a fixat următoarele obiective de dezvoltare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat:

- 1. Consolidarea capacității CNAJGS și a Oficiilor sale teritoriale de organizare și management a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat:**
  - a) Revizuirea cadrului normativ-juridic și promovarea modificărilor în legislație în vederea înlăturării lacunelor și coliziilor în procesul de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
  - b) Generalizarea practicii de implementare și elaborarea de recomandări în vederea aplicării uniforme a legislației în domeniul asistenței juridice garantate de stat;
  - c) Ajustarea schemei de încadrare și de remunerare a personalului Aparatului administrativ și Oficiilor teritoriale ale CNAJGS în contextul extinderii spectrului de servicii de AJGS, instituirea de noi mecanisme și sarcini;
  - d) Dezvoltarea capacităților profesionale ale Aparatului administrativ și Oficiilor teritoriale ale CNAJGS în vederea gestiunii eficiente a activităților din sistemul de AJGS;
  - e) Monitorizarea activității curente a Oficiilor teritoriale ale CNAJGS și luarea măsurilor instituționale conform competenței în vederea îmbunătățirii;
  - f) Colectarea și analiza trimestrială a datelor statistice pentru determinarea necesităților, stabilirea tendințelor și dinamicii în cadrul sistemului, precum și estimarea costurilor de asistență juridică garantată de stat;
  - g) Dezvoltarea sistemului de evidență automatizată a datelor statistice;
  - h) Elaborarea și testarea unei platforme electronice unice de transmitere, recepționare și prelucrarea a solicitărilor de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
  - i) Asigurarea unei planificări bugetare eficiente a costurilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat;

- j) Conectarea efectivă a Oficiilor teritoriale ale CNAJGS la bazele de date corespunzătoare în vederea verificării informațiilor privind capacitatea de plată a solicitanților de AJGS;
- k) Implementarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică;
- l) Elaborarea mecanismului de acordare a asistenței juridice parțial gratuite;
- m) Identificarea unor surse adiționale care vor putea fi utilizate la consolidarea sistemului asistenței juridice garantate de stat;
- n) Mediatizarea sistemului de AJGS, a activităților realizate și rezultatelor obținute;
- o) Elaborarea și implementarea planului anual de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat și determinarea rolurilor și responsabilităților.

Indicatori:

- a) Cadrul legal și secundar privind asistența juridică garantată de stat ajustat periodic și aplicat uniform pe teritoriul Republicii Moldova;
- b) Bunele practici în domeniul AJGS identificate la nivel local de Oficiile teritoriale și incluse în actele normative elaborate de CNAJGS și alte autorități publice;
- c) CNAJGS funcțional și cu o abordare coerentă a domeniului asistenței juridice garantate de stat;
- d) Schema de încadrare și de remunerare a personalului Aparatului administrativ și al Oficiilor Teritoriale ale CNAJGS ajustată;
- e) Angajații din sistemul de AJGS în număr suficient, motivați și calificați să exercite atribuțiile conform fișelor de post;
- f) Capacități consolidate ale CNAJGS și Oficiilor sale teritoriale de colectare, sistematizare și utilizare a datelor statistice în vederea asigurării funcționalității sistemului de asistență juridică garantată de stat;
- g) Sistemului de evidență automatizată a datelor statistice îmbunătățit și dezvoltat;
- h) Necesitățile de asistență juridică garantată de stat estimate și mecanism de planificare a costurilor bugetare funcțional;
- i) Mecanism de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică implementat, funcțional și costuri de asistență juridică garantată de stat recuperate;
- p) Oficiilor teritoriale ale CNAJGS conectate la bazele de date în vederea verificării informațiilor privind capacitatea de plată a solicitanților de AJGS;
- q) Mecanism de acordare a asistenței juridice parțial gratuite elaborat și testat;
- r) Resurse adiționale cooptate în vederea asigurării funcționalității și accesibilității sistemului de asistență juridică garantată de stat;
- s) Sistemul de AJGS mediatizat;
- t) Gradul de implementarea Planului de acțiuni evaluat anual.

2. Consolidarea capacității avocaților de acordare a unei asistențe juridice calificate, eficiente și calitative beneficiarilor de AJGS:

- a) Revizuirea cadrului normativ privind mărimea și modul de remunerare a avocaților, inclusiv avocaților publici, pentru serviciile de acordare a asistenței juridice garantate de stat în vederea îmbunătățirii acestora;
- b) Revizuirea rolului și locului avocaților publici în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- c) Îmbunătățirea cadrului normativ și al practicii, precum și asigurarea transparenței în procesul de selectare a avocaților în vederea acordării asistenței juridice calificate garantate de stat;

- d) Elaborare și aprobarea standardelor de calitate, care ar putea servi drept repere în procesul de monitorizare externă a calității serviciilor de asistență juridică garantată de stat acordate de către avocați. Elaborarea ghidurilor practice și metodologice pentru avocați;
- e) Contribuirea la instruirea inițială și continuă a persoanelor autorizate să acorde asistență juridică garantată de stat și consolidarea parteneriatelor cu instituțiile dotate cu competențe de instruire inițială și continuă (Uniunea avocaților; Institutul Național al Justiției ș.a.);
- f) Examinarea oportunității de extindere a listelor specializate de avocați în anumite categorii de cauze, inclusiv actualizarea permanentă a celor existente;
- g) Instituționalizarea și implementarea mecanismului de monitorizare externă a calității asistenței juridice garantate de stat;
- h) Facilitarea elaborării și implementării unor programe conexe, precum asistența juridică holistică, prevenire și dejudiciarizare, litigare strategică, advocacy, abilitarea juridică a populației ș.a.

Indicatori:

- a) Mărimea și modul de remunerare a avocaților pentru serviciile de acordare a asistenței juridice garantate de stat revizuite și îmbunătățite. Avocați motivați să acorde asistență juridică calitativă;
- b) Rolul și locul avocaților publici în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat revizuit și determinat. Rețeaua națională de avocați publici funcțională și eficientă;
- c) Sistem transparent și non-discriminatoriu de admitere în sistemul de AJGS a avocaților în vederea acordării asistenței juridice garantate de stat;
- d) Standarde profesionale de activitate a avocaților elaborate participativ, adoptate și respectate;
- e) Numărul de persoane autorizate să acorde asistență juridică garantată de stat instruite și calitatea programelor de instruire;
- f) Liste de avocați specializați actualizate și după caz noi instituite;
- g) Mecanism de monitorizare externă a calității asistenței juridice garantate de stat instituționalizat și aplicat continuu;
- h) Gradul de satisfacție a beneficiarilor privind calitatea asistenței juridice acordate, inclusiv calitatea serviciilor specializate.

3. Dezvoltarea și consolidarea sistemului de asistență juridică primară garantată de stat:

- a) Dezvoltarea și consolidarea rețelei de para-juriști ca formă de acordare a asistenței juridice primare garantate de stat;
- b) Identificarea și implementarea de mecanisme de sensibilizare a administrației publice locale și altor autorități, în vederea sprijinirii și promovării para-juristului în comunitate, a utilității acestuia în comunitate;
- c) Elaborarea unei metodologii unice de identificare a necesității de abilitare juridică a populației într-o anumită localitate;
- d) Extinderea continuă a rețelei de para-juriști în localitățile rurale și urbane din întreaga țară, ținând cont de necesitățile de abilitare juridică;
- e) Definitivarea procesului de recunoaștere a statutului de para-jurist ca profesie oficială în RM;
- f) Susținerea acțiunii de consolidare a statutului de para-jurist prin asocierea profesională;

- g) Revizuirea mecanismului de selectare, contractare și remunerare a para-juriștilor;
- h) Revizuirea mecanismului de instruire inițială și continuă a para-juriștilor;
- i) Revizuirea mecanismului de responsabilizare a para-juriștilor, inclusiv a cadrului normativ cu privire la conflictele de interese și incompatibilități;
- j) Pilotarea mecanismului de acordare a asistenței juridice primare specializate unor anumite categorii defavorizate ale populației prin intermediul para-juriștilor specializați;
- k) Dezvoltarea platformei on-line de acordare a asistenței juridice primare care permite beneficiarilor să-și rezolve problemele de ordin juridic la distanță;
- l) Elaborarea și instituționalizarea mecanismului de acordare a asistenței juridice primare garantate de stat de către asociațiile obștești;
- m) Pilotarea unor noi modele de acordare a asistenței juridice primare garantate de stat, orientate la necesitățile beneficiarilor din categoriile social-vulnerabile;

Indicatori:

- a) Grad avansat de accesibilitate al serviciilor de asistență juridică primară garantată de stat;
- b) Servicii de asistență juridică primară garantată de stat corelate necesităților populației;
- c) Rețeaua națională de para-juriști funcțională și eficientă;
- d) Schema de extindere la nivel național implementată;
- e) Numărul de beneficiari ai asistenței juridice primare;
- f) Procesul de recunoaștere a statutului de para-jurist ca profesie oficială definitivă;
- g) Mecanismului de selectare, contractare și remunerare a para-juriștilor revizuit și îmbunătățit;
- h) Mecanismul de instruire inițială și continuă a para-juriștilor revizuit și îmbunătățit;
- i) Mecanismul de responsabilizare a para-juriștilor, inclusiv a cadrului normativ cu privire la conflictele de interese și incompatibilități revizuit și îmbunătățit;
- j) Platformă on-line de acordare a asistenței juridice primare la distanță dezvoltată;
- k) Mecanism de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești elaborat și instituționalizat;
- l) Noi modele de acordare a asistenței juridice garantate de stat pilotate.

4. Asigurarea transparenței de funcționare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat și a accesului la informație cu caracter juridic și consolidarea parteneriatelor:

- a) Asigurarea transparenței de funcționare a sistemului de asistență juridică garantată de stat prin comunicarea informațiilor relevante prin intermediul mass-media și plasarea permanentă a informației pe pagina web a CNAJGS;
- b) Sensibilizarea comunității juridice și a publicului în general referitor la novațiile, activitățile și rezultatele obținute în sistemul de asistență juridică garantată de stat;
- c) Intensificarea circuitului informațional între CNAJGS, Aparatul administrativ și Oficiile sale teritoriale; CNAJGS și Parlament, Guvern, Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor; CNAJGS și Uniunea Avocaților; CNAJGS și mass-media; CNAJGS, Oficiile sale Teritoriale și actorii justiției: judecători, procurori, ofițeri de urmărire penală; Oficiile teritoriale ale CNAJGS și mass-media locală;
- d) Asigurarea unei colaborări eficiente cu organele de drept în vederea respectării drepturilor și intereselor legitime ale beneficiarilor de asistență juridică garantată de stat;

- e) Consolidarea parteneriatelor cu organizațiile interesate în promovarea accesului la justiție și accesului la informație cu caracter juridic pentru diferite segmente ale populației Republicii Moldova, inclusiv cu parteneri de dezvoltare și organizații din alte state în vederea preluării de bune practici în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- f) Formarea unor parteneriate durabile cu asociațiile obștești, instituțiile de învățământ și mediul academic în vederea monitorizării și cercetării domeniului asistenței juridice garantate de stat, promovării accesului la informație cu caracter juridic, precum și cooptării voluntarilor în sistem.

Indicatori:

- a) O mai mare transparență și încredere publică în activitatea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- b) Rolul CNAJGS în sistemul autorităților publice cu atribuții în sistemul de justiție determinat;
- c) Reprezentanți ai sistemului de justiție și factori de decizie familiarizați și suport sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- d) Parteneriate consolidate cu actorii din sistemul de justiție, organizații interesate în promovarea accesului la justiție, asociații obștești, instituții de învățământ și mediul academic orientate spre respectarea drepturilor și intereselor legitime ale beneficiarilor de asistență juridică garantată de stat.

Obiectivele operaționale pentru anul 2018 se reflectă în [Planul de acțiuni pentru anul 2018 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2018-2020](#) și altor angajamente ale CNAJGS prevăzute în documentele de politici ale Republicii Moldova (se anexează la prezentul raport).

Anexă:

1. Planul de acțiuni pentru anul 2017 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2015-2017;
2. Strategia de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2018-2020;
3. Planul de acțiuni pentru anul 2018 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2018-2020.